NOVALIS

GECEYE ÖVGÜLER

(ALMANCA - TÜRKÇE)

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN: AHMET CEMAL

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 920

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941
Maarif Vekili
Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

NOVALIS

GECEYE ÖVGÜLER

ÖZGÜN ADI

HYMNEN AN DIE NACHT

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASKI MART 2006, İSTANBUL

ISBN 975-458-690-X (CİLTLİ)
ISBN 975-458-691-8 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
ALTAN MATBAA LTD.
(0212) 629 03 74
YÜZYIL MAH., MATBAACILAR SİT., 222/A,
BAĞCILAR, İSTANBUL

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
MEŞELİK SOKAĞI 2/3 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Telefon (0212) 252 39 91
Fax (0212) 252 39 95
www.iskulturyayinlari.com.tr

HASAN ÂLİ YÜCEL
KLASİKLER DİZİSİ
II

NOVALIS

GECEYE ÖVGÜLER

(ALMANCA - TÜRKÇE)

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN:
AHMET CEMAL

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Romantizm, Novalis ve "Geceye Övgüler"

Novalis (asıl adıyla: Georg Friedrich Philipp Freiherr von Hardenberg, 1772-1801), on sekizinci yüzyılın sonunu, bu arada Aydınlanma'nın son dönemlerini, Fransız Devrimi'ni ve onun hemen sonrasını yakalamış bir Alman şairi. Ve deyiş yerindeyse, kendi yaşamının bütününü, o yaşamın bakış açılarından yola çıkarak da dünyanın ve yaşamın tamamını şiirin potasında eritmiş bir şiirsel söz ustası. 29 yıl gibi kısacık bir yaşam boyunca kaleme alabildiği şiirleri bugün okunduğunda, Novalis'in kalıcılığına ilişkin türlü kuşkular belirebilir. Örneğin : "Bunca duyarlık, günümüz insanına artık yabancı değil mi?" diye bir soruya gidilebilir. Dahası, sorgulama belki daha da katılaştırılarak : "Günümüz *gerçekliğinin* böylesine şiirsel bir söylemle yansıtılmaya çalışılması, biraz abes bir çaba olmaz mı?" diye de sorulabilir.

Novalis ile 'akraba' sayılabilecek başka şairler, örneğin bir Hölderlin için de gündeme getirilebilecek olan bu türden kuşkuların kimi zaman çok inandırıcı olabilecek gücüne itirazsız boyun eğmezden önce, belki – her defasında – şu 'gerçeklik' ya da 'günümüz gerçekliği' kavramlarıyla dile getirilmeye çalışılan *gerçeğe* eleştirel bir tutumla eğilmekte yarar vardır. Kavramlar, her ne kadar bir yönleriyle – özellikle fel-

sefi düşünce açısından – *düşünmeyi kolaylaştırıcı* anlam çatıları niteliğini taşırlarsa da, bir başka yönden kullanımlarında özel bir dikkat gerektiren araçlardır. Kavram dediğimiz anlam çatılarını kullanmakta, her şeyden önce *düşünsel iletişim kurabilme* açısından yararlılık, dahası zorunluluk vardır; ama öte yandan bu çatıların altında nelerin toplandığını ve toplanmakta olduğunu zaman zaman denetlemeden kullanımları sürdürmek, bir noktadan sonra beraberinde artık geçerliğini tümüyle veya kısmen yitirmiş, kimi zaman kalıplaşmış düşünceleri savunma tehlikesini de beraberinde getirir.

Gerçeklik, yukarıdaki bağlamda Batı düşüncesinde en çok tartışılmış kavramlardan biridir. Bu tartışmalar günümüzde de noktalanmış değildir ve büyük bir olasılıkla hiçbir zaman kesin bir biçimde noktalanmayacaktır da; çünkü yaşanılan her çağ, her zaman parçası kendine göre bir gerçeklik anlayışını ve kavramını getirmektedir. Bu durumda, bugün'den geriye bakarak başka zamanların gerçeklik anlayışını sınamaya kalkışmak, bizi pek sağlıklı sonuçlara götürmeyecektir.

Novalis olayında, özellikle dünyanın ve yaşamın tüm gerçekliğini, bu arada günlük yaşam kavramını onunki kadar şiirsel bir evrenin düzleminde ele almış bir şair açısından, böylesine şiirsel bir söylemin *zamanımızın* gerçekliğini anlatmaya yetip yetmeyeceğini tartışırken, *bugün* nasıl bir gerçeklik anlayışının – anlayışlarının – savunulduğunu, bu anlayışlara *hangi gerekçelerle* ulaşılmış olduğunu göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Günümüzde bir yandan Romantizm döneminin kimi şairleri söylemlerinde aşırı şiirsel-duygusal olmaları bağlamında eleştirilirken, öte yandan şiirin neden böylesine yitirildiği de sorulmaktadır. Bu arada, özellikle postmodernizmin rüzgârları esmeye başladığından bu yana yaşamın ve dolayısıyla insanın aşırı *mekanikleşmesinden*, tekdüzeleşmesinden, sezgisel-tinsel düzlemlerden tümüyle uzaklaşılmasından – haklı olarak – yakınılmaktadır.

Bugün Romantizm kültür tarihi açısından değerlendirilirken, yapılan ilk saptamalardan biri onun Fransız Devrimi'nin ve Aydınlanma'nın aşırı akılcılığına, endüstrileşmenin ve madde bağımlılığının yol açtığı kültürel tekdüzeleşmeye bir tepki olduğunun vurgulanmasıdır. Bu tutumuyla Romantizmin ve onun en önemli kurucularından sayılan Novalis'in bugün bağlamında nelerin haberciliğini yapmış olduğu, günümüzdeki bazı uzantılara dikkatle eğilindiğinde daha iyi anlaşılabilmektedir. Novalis'ten yaklaşık yüz yıl sonra yaşayan ünlü Avusturyalı yazar ve düşünür Stefan Zweig, "Dünyanın Tekdüzeleştirilmesi" başlıklı ve 1925 tarihli olan, yani Novalis'in ölümünden 124 yıl sonra kaleme aldığı bir denemesinde şu görüşlere yer verir:

"*Günümüzde ulusların bireysel örf ve adetleri giderek aşınmakta; giysiler üniformaya dönüşmekte, adetler ise evrensel düzleme kaymakta. Ülkeler sanki gittikçe artan ölçüde birbirlerinin içine itilir gibi; insanlar eylemlerini ve canlılıklarını belli bir şemaya göre sergiliyorlar, kentler dış görünüş bakımından birbirlerine gittikçe daha çok benziyorlar. Bu bağlamda Paris'in dörtte üçü amerikanlaştı, Viyana, Budapeşte olup çıktı; kültürlerde kendine özgülüğün o kendine özgü rayihası gittikçe azalmakta; değişik renkler gittikçe daha hızlı dökülüyor...altından ortaya mekanik bir işleyişin çelik rengi manivelası, modern denilen dünya aygıtı çıkıyor...*"

Zweig, bu girişin ardından, tek tek kültürlerin aşınarak/aşındırılarak, kendi zamanında henüz icat edilmemiş, ama bugünün gözde kavramı olan küreselleşmeye kayışın ne gibi sonuçlar verdiği üzerinde de duruyor:

"*Bilincine bile varılmaksızın, ruhlar arasında sakıncalı bir türdeşlik, yoğunlaştırılmış üniformalaştırma içgüdüsü aracılığıyla bir kitlesel ruh doğuyor...bireysel olan, tip lehine yıkıma sürükleniyor. Söyleşi, konuşma sanatı yozlaştırılıyor...edebiyatta hızlı modanın, 'sezonun başa-*

rılı kitabının' modası geçerli. Daha şimdiden artık insanlar için kitaplar değil, fakat giderek artan ölçüde 'sezonun kitabı' düşünülüyor.."

Zweig'ın bu tekdüzeleşme, bireysel yapıları yitirme yıkımı için öngördüğü kurtuluş yolu, kendisinden yüz yıl önce, yani dünyanın henüz böylesine tekdüzeleşmediği bir zaman parçasında yaşamış Novalis'inkinden çok farklı değildir:

"...bu durum karşısında yapabileceğimiz tek bir şey kalıyor: Kendimize kaçmak. İnsanın elinden dünyada bireysel olanı kurtarmak gelmez, insan sadece kendi içindeki bireyi savunabilir. Düşünce insanının en büyük edimi, her zaman özgürlüktür, düşünceler karşısında, nesneler karşısında, kendi kendisinin karşısında özgür olmaktır. Ve bizim de görevimiz işte budur: Başkaları gönüllü olarak kendilerini bağımlı kıldıkları ölçüde, kendimizi daha özgür kılmak! Başkalarının eğilimlerinin tekdüzeleştiği, tek bir yolla yetindiği, makineleştiği ölçüde, ilgi alanlarımızı çok daha zenginleştirerek düşünce dünyasının bütün göklerine yaymak! ...bilmeye çalışmak ve ondan sonra bize ait olmayanı bilerek red etmek, kendimiz için zorunlu gördüğümüzü de yine bilerek korumak. Çünkü, ancak, bu dünyanın gittikçe artan tekdüzeliğine ruhumuzla da karşı çıktığımız takdirde, bu dünyada yıkılamaz olanın, her zaman tüm değişimlerin ötesinde kalanın sadık sakinleri olabiliriz..."[1]

Novalis'in, kendisinden sonra, özellikle de günümüzde 'günlük gerçeklik' ya da 'günlük yaşam' diye adlandırılan olguya ilişkin olarak "Karışık Saptamalar"ında ("Vermischte Bemerkungen") verdiği tanımlar, şöyledir:

"Günlük yaşamımız, bir sürü koruyucu ve sürekli yinelenen eylemden ibarettir. Alışkanlıklardan oluşma bu çember, yalnızca asıl araca, yani yeryüzü yaşamımıza ulaşma-

[1] Stefan Zweig: *Die Monotonisierung der Welt – Aufsätze und Vorträge*, Bibliothek Suhrkamp, Frankfurt a.M. 1976, s. 7vd.

ya yarayan bir alt-araçtır – burada sözü edilen yeryüzü yaşamı da varoluşun pek çok biçimlerinden meydana gelen bir karışımdır.

Gözlerinde at gözlüğü bulunanlar, sadece günlük denilebilecek bir yaşam sürdürebilirler. Onlar için tek amaç, göründüğü kadarıyla yeryüzü yaşamıdır. Her şeyi bu yeryüzü yaşamı uğruna yaparlar. Bunların arasına şiiri sadece bir tür gereklilik gibi karıştırırlar, çünkü günlük yaşam akışlarının belli kesilmelerine de alışkındırlar..."[2]

Novalis, "Karışık Saptamalar"daki bir başka notunda da, iç dünya ile dış gerçeklik ve imgelem arasındaki ilişkiler konusunda şunları söyler:

"İmgelem, geleceğin dünyasını ya yükseklere çıkarır, ya derinlere yerleştirir, ya da bizimle bağıntılı olarak bir ruhgöçüne sürükler. Uzayda yolculukların düşünü kurarız – oysa uzay, bizim ***içimizde*** *değil mi? Ruhumuzun derinliklerini tanımıyoruz – Gizemli olan, yolunu iç dünyamıza doğru sürdürmekte. Sonsuzluk, bütün dünyalarıyla, geçmişle ve gelecekle, sadece içimizdedir, başka hiçbir yerde değildir. Dış dünya, sadece bir gölgeler dünyasıdır – gölgelerini ışığın dünyasına yansıtır. Şimdi içimiz, bize doğal olarak çok karanlık, yalnız, biçimden yoksun görünüyor – Ama bu kararma geçtiğinde, ve gölge cisim kayıp gittiğinde, bize ne kadar farklı gelecek – O zaman her zamankinden çok daha fazla haz alacağız, çünkü ruhumuz yokluk çekti."*[3]

*

Novalis'in "çünkü ruhumuz yokluk çekti" söylemiyle atıfta bulunduğu eksikliği kavrayabilmek için, Romantizme kültür tarihindeki yeri açısından bakmakta yarar var.

---

[2] Novalis: *Vermischte Bemerkungen*, No. 76.

[3] Novalis, agy., No. 17.

Biraz yukarıda da belirttiğim gibi, bugün Romantizmi kültür tarihi bağlamında konumlandırmayı amaçlayanların genelde ilk yaptıkları, Romantizmin Fransız Devrimi'nin ve Aydınlanma'nın *amacı aşan* akılcılığı, endüstrileşmenin ve maddeye gittikçe artan bağımlılığın Batı insanını sürüklediği tekdüzeleşme ve tinsel kısırlaşma karşısında tepki gösteren bir hareket olduğunu vurgulamaktır. Ancak, Romantizmin bütün zamanlar ve koşullar için geçerli olabilecek bir tanımını aramaktan çok, Avrupa'daki çeşitli kültür çevrelerinde belirginleşmiş ortak özellikleri üzerinde durmak, sanırım daha aydınlatıcı olacaktır.

İlk belirtilmesi gereken nokta, belli noktalarda "Aydınlanma'ya karşı çıkış" demek olan Romantizmin yalınkat bir biçimde aklın yerine duygunun geçirilmesi anlamına gelmediğidir. Bu doğrultuda Romantizm, Aydınlanma ile bağları köktenci bir biçimde koparma hedefine değil, fakat Aydınlanma'nın *boşluklarını* doldurma hedefine yöneliktir. Aydınlanma'nın temel konularından biri, bilgiye erişmenin ve bilmenin olanaklarıydı; ancak Aydınlanma bu konulara yönelirken, *bilgi* ile *dilsel söylem* arasındaki ilişki üzerinde yeterince durmamıştı. Bir başka deyişle *bilinen* ile, bilinenin *söylenebilme olanakları* arasındaki ilişki, yani bilginin dilsel söylemle bağımlılığı geri planda bırakılmıştı. Başta Novalis olmak üzere, Romantizmin şairleri ve yazarları, *dilsel gerçeklik ile dil-dışı gerçeklik* (yani: dilin olanaklarıyla dile getirilemeyen gerçeklik) *arasındaki ilişki* bağlamında varolan bu eksikliği gidermek için çaba harcadılar. Bu çabadan ötürüdür ki, Romantiklerde *metin* ile *bağlam* arasındaki ilişki, deneyimi, bilgiyi ve inancı dilsel söyleme sürtüşmesiz aktarma çabası, kendini hep belli eder. Dilbilim açısından söylemek istersek, bu durumu *gösteren* ile *gösterilenin* olabildiğince örtüşmesini sağlama çabası diye de nitelendirebiliriz.

Dilsel söylemin gerçekliği bulma ve iletme bağlamında her zaman yeterli olamadığının saptanması, Romantikleri

doğal olarak *duyguyu* ve *sezgiyi* de bilginin kaynakları arasında saymaya götürmüştür.

Dilsel söylem ile gerçeği kavrama arasındaki ilişki, Romantikler açısından odak noktası niteliğindeki bir konu olduğundan, Romantizmin çabaları kendini doğal olarak önce edebiyat alanında dışa vurmuştur.

Doğanın yeniden önem kazanması ve *vurgulanması*, bütün Romantikler açısından ortak denilebilecek bir başka noktadır. Bu özellik, doğrudan *endüstri devrimine* karşı bir tepki olarak yorumlanmalıdır. Bu tepkinin temelleri arasında Rousseau'nun dile getirmiş olduğu *uygarlıktan kaçma* düşüncesinin de bulunduğunu söylemek, yanlış olmaz. Endüstri uygarlığının karmaşasından kaçıp *yeniden kendini bulmak* peşine düşen 18. yüzyıl sonu insanı, *öznelliğin* (sübjektivizm), yani *kendi bireyselliğini algılamanın* da bulucusudur. 19. yüzyıla geçiş aşamasında Batı insanı, artık dünyanın o zamana kadar sanıldığı ve düşünüldüğü gibi, içinde her insanın kendi bütünlüğü içersinde sağlam bir yere sahip bulunduğu, sağlam ve kuşbakışı kavranabilir bir yapı olmadığının bilincindedir. Üstelik bu bilince eklenen endüstrileşme, insanı salt ekonomik bir işlevle sınırlandırmış, insanların yerine geniş ölçüde makineleri geçirmiş, küçük bir azınlığa çok büyük bir çoğunluğu o zamana kadar eşine rastlanmamış bir sefaletin uçurumuna atma olanağını kazandırmıştır. Bu durumda doğanın yeniden önemsenmesi ve doğada yaşama eğilimi, *insan ile dünya arasında yeniden uyum sağlama* ya da *dünyayı yeniden insancıl kılma* çabalarının göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır.

İnsanoğlunun kendi bireyselliğinin bilincine varması, Romantizm döneminde bir başka ortak nokta daha yaratmış, deyiş yerindeyse, kendini bilinçli olarak Ben diye algılayan, dünyayı bütünlüğü içersinde ve Ben ile olan ilişkisi düzleminde kavrama girişiminde bulunan insan, sözü edilen Ben'i *sanatsal yaratının odak noktası* kılmıştır. "*...Uzayda*

yolculukların düşünü kurarız – oysa uzay, bizim ***içimizde*** *değil mi? Ruhumuzun derinliklerini tanımıyoruz – Gizemli olan, yolunu iç dünyamıza doğru sürdürmekte. Sonsuzluk, bütün dünyalarıyla, geçmişle ve gelecekle, sadece içimizdedir, başka hiçbir yerde değildir.*" Novalis'ten biraz yukarıda yaptığım bu alıntı, artık her şeyin yaratıcı Ben'in içine taşındığının göstergesidir.

Kuşku kavramı, bütün Romantiklere ortak olan temel kavramlardan biridir. Eskiye ait *bütünsel dünya* anlayışının – dünyanın böyle olmadığının artık anlaşılmasından ötürü – çökmesi ve Ben'e yönelik yeni algılama biçimi, 18. yüzyıl sonlarında insan varoluşunu bütünüyle bir *kendini arayış*'a, veya varoluşçu felsefenin kurucularından Kierkegaard'ın deyişiyle, *yeniden kendine varış* çabasına dönüştürür. Bu çabanın sanata yansıması, *dünyanın estetize edilmesi* biçiminde olur. Burada estetize etme, sanat çerçevesinde ve sanatın diliyle *çeşitli olası dünyaların kurgusunun yapılması* anlamını taşımaktadır. Sanatın araçlarıyla *ehlileştirilmiş* bir dünyada kişiliğin bir parçası olan kuşku da aşılmakta, insan, *olması gereken* bütünlüğü içersinde tartışılmaktadır. Novalis'in "Geceye Övgüler"de çizdiği insan ve dünya, sanırım bu estetize edişin en yetkin örneklerinden biridir.

Sanat eserlerinin parçalılığı, başka deyişle sanat bağlamında her eserin bir bütünü eksiksiz simgelediği yolundaki Rönesans mirası anlayıştan ve savdan artık feragat edilmesi, Romantiklerce paylaşılan bir başka ortak tutumdur. Dünyayı eskisi gibi olanca bütünlüğü içersinde bilme ve anlama çabasını sürdüren insanın bu bağlamda çok sık başarısızlığa uğraması deneyimi, edebiyat ve sanat eserlerine bunların artık *parçalanmış* bir gerçeği yakalamaya çalışmaları biçiminde yansır. Romantik sanattaki bu parçalılık yapısı, felsefe, din, bilim ve politika arasında oluşması amaçlanan bütünün artık çok zorlaştığına da atıfta bulunur – *parçalanmış gerçeklik* kavramı daha sonra, 20. yüzyılın ilk yarısında da ben-

zer gerekçelerle önem kazanacak ve gerçeklik tartışmalarının odak noktasında yer alacaktır.

Bir bütün olarak incelendiğinde, Romantizmin bir geçiş dönemini belirlediği görülür; bu, burjuva toplumuna, evrensel düşünceden bireysel düşünceye, bütünlüğü hep koruyan klasik mirastan modern çağın parçalanmışlığına geçiştir. Bu geçiş dönemi, bütün deneyim ve bilgi alanlarını bütünsel bir dünya imgesinin potasında birleştirmeye yönelik son girişimdir.

*

20. yüzyılın en önemli Alman yazarlarından Hermann Hesse'nin Novalis üzerine kaleme aldığı şu satırlar, Novalis'in Romantizmi nasıl yaşamının bütünüyle sergilediğini gösterebilecek niteliktedir:

"Deha, yalnızca düşünce tarihine ait değil, fakat aynı zamanda, dahası her şeyden önce, biyolojik bir olgudur: Bu durumun simgesi olan olağandışı yazgılar, kendilerinden sonra yaşayanlar bağlamında hep en derin ilgiyi uyandırmışlardır. Yakın Alman düşünce tarihinde Hölderlin, Novalis ve Nietzsche, bu yazgıların en soylularıdır. Hölderlin ve Nietzsche, yaşam artık kendileri için olanaksızlaştığında, deliliğe çekilirlerken, Novalis ölüme çekilir; ancak bu, kendini dehaya çok sık ve zorla benimseten, intihar biçiminde bir ölüm değildir; Novalis, kendini bilerek içinden yakar – bu, büyülü, erken gelen, çiçekler açan ve olağanüstü üretken bir ölümdür; çünkü şairin özellikle bu tuhaf sonu, ölümle olan olumlu, büyülü, olağandışı ilişkisi, onun en güçlü etkisine de kaynaklık eder. Bu etki, düşünce yaşamımızın yüzeyinin bize sezdirebileceğinden çok daha derindir."[4]

Burada belirtilmek istenen olgu, sanatıyla tam anlamıyla bütünleşmiş sanatçı yapısıdır. Bu arada belirtilmesi gereken

---

4 Bak. Hermann Hesse: *Nachwort zu "Novalis – Dokumente seines Lebens und Sterbens"*, WA (Werkausgabe) 12, s. 234.

önemli bir nokta daha var: Novalis'in yaşamı, burjuva toplumunun artık kendi kültüründen gelenlerce eleştirilmeye başlandığı ve buna – en azından başlangıçta – hiç de hoşgörüyle baktığı söylenemeyecek bir dönemle örtüşür. Burjuva toplumu, özellikle 19. yüzyılın ilk çeyreğinde, kendi toplum düzenine sağlam eleştiriler yönelten sanatçıları ve düşünürleri korkunç yalnızlıklara itmeyi yeğlemiştir. Hölderlin, Novalis, Nietzsche ve Byron, bunların başında gelen adlardır. Burjuva toplum düzeninin bu acımasız tutumu, ekonomik olan kökeninden kaynaklanan bir tavırdır. Yukarıdaki adların taşıyıcıları, eleştirileriyle görünüşteki tüm yerleşikliğe rağmen, artık *yeni bir insanın* gelmekte olduğunun haberciliğini yapmışlardı. Ticari kaygıları nedeniyle radikal değişimlere hiçbir zaman iyi gözle bakmamış olan burjuva toplumun tepkisi de bu yüzden şiddetli ve acımasız oldu.

Novalis'in "Geceye Övgüler" ("Hymnen an die Nacht") adını taşıyan ve Romantizmin kurucu eserlerinden sayılan uzun şiirine ait bugün elde iki metin bulunmaktadır. Bunlardan biri, çeşitli düzeltmelerden geçmiş olan ve "elyazısı metin" diye bilinen metindir; ikincisi ise, ilk kez 1800 yılında, August Wilhelm ve Friedrich Schlegel tarafından çıkartılmakta olan "Athenäum" adlı dergide yayınlanan, düzyazı şiir biçimindeki metindir. Bu metin, yayınlandığı dergi nedeniyle "Athenäum Metni" diye adlandırılmaktadır.

Novalis, "Geceye Övgüler" için İngiliz şairi, oyun yazarı ve edebiyat eleştirmeni Edward Young'ın (1683-1765) "The Complaint, or Night-Thoughts on Life, Death and Immortality" ("Yaşam, Ölüm ve Ölümsüzlük Üzerine Yakınmalar veya Gece Düşünceleri") başlıklı ve ağıt tarzındaki uzun şiirini örnek almıştır. Bu eser, hemen bütün Avrupa Romantizmini derinden etkilemiştir.

Novalis'in "Geceye Övgüler"i kaleme alışının kişisel nedeni ise, nişanlısı Sophie von Kühn'ün çok genç yaşta ölümü dolayısıyla duyduğu derin acıdır. Bu eserinde Novalis, asıl *in-*

san zamanı'nı gecede arar; bir ölüm özlemine dönüşen ve aşktan ötürü duyulan acı ise bir yandan yaşamla, bir yandan da öbür dünyayla karşılaştırılır.

Amerikalı araştırmacı Cindy Naumann, "Geceye Övgüler"de gece ve gündüzün hangi anlamlarda kullanıldığı konusunda şu saptamaları yapar:

*"**Geceye Övgüler**'de gece ile gündüzün ilginç betimlemelerine rastlarız. Gündüz, günlük yaşamın dünyasıdır; bu dünyada insanların türlü sorunları ve sıkıntıları vardır. Gün, somut bir zaman parçası olduğu için, çoğu kişi bu zaman kesitini 'realite' ya da 'gerçeklik' diye adlandırır. Gündüz vakti, bilinçli yaşanan ve kavranan zaman kesitidir.*

Gecenin ise iki yanı vardır. O, doğal olarak gündüzün karşıtıdır; her şeyin dinginliğe kavuştuğu, insanların sessizce uyudukları zamandır. Ancak gecenin bir başka anlamı daha vardır. Geceleyin rüyaların dünyasını yaşarız. İnsan, bu dünya aracılığıyla kendini anlama bağlamında daha yüksek bir noktaya varır. Günlük yaşamın boyutlarını geride bırakan bir gerçekliğe ulaşabilir. Bu bilinçdışı dünyada, kendine ilişkin ve aydınlık gündüz vaktinde asla göremeyeceği şeyler keşfedebilir. Gece, bilinçdışı ile bilinç yoluyla algılananı birleştirdiğinden, gündüz vakti yaşadığımızdan çok daha boyutlu bir gerçekliği olanaklı kılar.

Geceyi ve gündüzü renkler anlamında gözlemlediğimizde de aydınlık ile karanlığın yan yanalığını saptarız. Renkleri bilimsel olarak düşündüğümüzde, kendimizi bir spektrumun iki ayrı ucunda buluruz. Bu ikisi(Goethe'nin renk deneylerinde yaptığı gibi) birbirine karıştığında, farklı bir renkle karşılaşırız; ışığın yansıtışına göre bu renk, sarı ya da mavidir. Sarı ve mavi – Romantizmin en önemli renklerinden ikisi..."[5]

---

[5] Bu araştırma için bak.: Geza von Molnar: *Romantic Vision, Ethical Context: Novalis and Artistic Autonomy*. University of Minnesota Press, Minneapolis 1987.

Bu kitapta "Geceye Övgüler"in her iki metninin, yani elyazısı metin ile "Athenäum Metni" diye bilinen metinlerinin çevirisi yer almaktadır. Bu arada, okurun da fark edeceği gibi, iki metin arasında yer yer anlam farklılıkları bulunmaktadır.

Ahmet Cemal

Hymnen an die Nacht

("Athenäum" Fassung)

Geceye Övgüler

("Athenäum" Metni)

1.

Welcher Lebendige, Sinnbegabte, liebt nicht vor allen Wundererscheinungen des verbreiteten Raums um ihn das allerfreuliche Licht - mit seinen Farben, seinen Strahlen und Wogen; seiner milden Allgegenwart, als weckender Tag. Wie des Lebens innerste Seele atmet es der rastlosen Gestirne Riesenwelt, und schwimmt tanzend in seiner blauen Flut - atmet es der funkelnde, ewigruhende Stein, die sinnige, saugende Pflanze, und das wilde, brennende, vielgestaltete Tier - vor allen aber der herrliche Fremdling mit den sinnvollen Augen, dem schwebenden Gange, und den zartgeschlossenen, tonreichen Lippen. Wie ein König der irdischen Natur ruft es jede Kraft zu zahllosen Verwandlungen, knüpft und löst unendliche Bündnisse, hängt sein himmlisches Bild jedem irdischen Wesen um. - Seine Gegenwart allein offenbart die Wunderherrlichkeit der Reiche der Welt.

Abwärts wend ich mich zu der heiligen, unaussprechlichen, geheimnisvollen Nacht. Fernab liegt die Welt - in eine tiefe Gruft versenkt - wüst und einsam ist ihre Stelle. In den Saiten der Brust weht tiefe Wehmut. In Tautropfen will ich hinuntersinken und mit der Asche mich vermischen. - Fernen der Erinnerung, Wünsche der Jugend, der Kindheit Träume, des ganzen langen Lebens kurze Freuden und vergebliche Hoffnungen kommen in grauen Kleidern, wie Abendnebel nach der Sonne Untergang. In andern Räumen schlug die lustigen Gezelte das Licht auf. Sollte es nie zu seinen Kindern wiederkommen, die mit der Unschuld Glauben seiner harren?

Was quillt auf einmal so ahndungsvoll unterm Herzen, und verschluckt der Wehmut weiche Luft? Hast auch du ein Gefallen an uns, dunkle Nacht? Was hältst du unter deinem Mantel, das mir unsichtbar kräftig an die Seele geht? Köstlicher Balsam träuft aus deiner Hand, aus dem Bündel Mohn. Die schweren Flügel des Gemüts hebst du empor.

1.

Hangi canlı ve hissedebilen varlık, çevresindeki uçsuz bucaksız dünyanın bütün mucizevi görüntüleri arasından en çok her yeri renkleriyle, parıltılarıyla, dalgalanmalarıyla ve dört bir yanı yumuşacık kucaklayışıyla, uyandıran gün olarak neşeye boğan ışığı sevmez? O ışık ki, yaşamın en derinlerde yatan ruhuymuşçasına, tedirgin yıldızların dev dünyasını solur, ve kendi mavi akışında dans edercesine yüzer – parıltılı, sonrasız bir dinginliğe bürünmüş taştır, anlamlardan örülme, emici bitkidir, ve vahşi, ateşli, türlü biçimler içersindeki hayvandır o dünyayı soluyan – fakat hepsinden önce, anlam dolu gözleriyle, uçar gibi yürüyüşüyle ve zarif birer çizgi gibi örtüşmüş, ezgilerden yana zengin dudaklarıyla o görkemli yabancıdır. O ışık, yeryüzü doğasına egemen bir kral gibi, her gücü sayısız değişimlere davet eder, sonsuz birliktelikler oluşturur ve çözer, cennetin yansıması olan sûretini her yeryüzü varlığına asar. – Yalnızca onun varlığıdır ki, dünyadaki bütün hükümdarlıkların mucizevi görkemini gözler önüne serer.

Şimdi ben, o kutsal, dile getirilmesi olanaksız, gizemli geceye dönüyorum. Dünya uzaklarda – derin bir mezara indirilmiş –, yeri, bir çöl gibi ve yapayalnız. Göğsünün tellerinden derin bir hüznün esintileri yükselmekte. Çiğ taneleriyle birlikte ta aşağılara damlamak ve küllere karışmak istiyorum. – Anıların uzaklığı, gençliğin arzuları, çocukluktaki düşler, bütün bir yaşamın kısacık sevinçleri ve nafile umutları, güneşin ardından etrafı saran akşam sisi gibi, sırtlarında kurşuni giysilerle gelmekteler. Başka yerlerde ışık, neşeli çadırlarını kurmuş. Ya onu masumiyetin inancıyla beklemekte olan çocuklarına bir daha hiç dönmezse?

Nedir bu ansızın sezgilerle yüklü olarak yürekten fışkıran ve hüznün yumuşacık havasını yutan şey? Sen de bizden haz mı almaktasın, ey karanlık gece? Nedir o paltonun altında sakladığın ve ruhumu görünmeden, ama böylesine güçlü et-

Dunkel und unaussprechlich fühlen wir uns bewegt - ein ernstes Antlitz seh ich froh erschrocken, das sanft und andachtsvoll sich zu mir neigt, und unter unendlich verschlungenen Locken der Mutter liebe Jugend zeigt. Wie arm und kindisch dünkt mir das Licht nun - wie erfreulich und gesegnet des Tages Abschied. - Also nur darum, weil die Nacht dir abwendig macht die Dienenden, säetest du in des Raumes Weiten die leuchtenden Kugeln, zu verkünden deine Allmacht - deine Wiederkehr - in den Zeiten deiner Entfernung. Himmlischer, als jene blitzenden Sterne, dünken uns die unendlichen Augen, die die Nacht in uns geöffnet. Weiter sehn sie als die blässesten jener zahllosen Heere - unbedürftig des Lichts durchschaun sie die Tiefen eines liebenden Gemüts - was einen höhern Raum mit unsäglicher Wollust füllt. Preis der Weltkönigin, der hohen Verkündigerin heiliger Welten, der Pflegerin seliger Liebe - sie sendet mir dich - zarte Geliebte - liebliche Sonne der Nacht - nun wach ich - denn ich bin dein und mein - du hast die Nacht mir zum Leben verkündet - mich zum Menschen gemacht - zehre mit Geisterglut meinen Leib, daß ich luftig mit dir inniger mich mische und dann ewig die Brautnacht währt.

kileyen? Değerli bir merhem sızmakta elinin ay çiçeği demetinden. Ruhun ağır kanatlarını havalandırmaktasın. Karanlık ve anlatılamaz bir biçimde devinmekte olduğumuzu hissediyoruz – ciddi bir yüz görüyorum, neşeli bir ürkeklikle, yumuşacık ve sevgiyle dolu bana eğiliyor, birbirine sonsuz karışmış saç lülelerinin arasından annenin gençlikle yoğrulmuş sevecenliğini sergiliyor. Ne kadar yoksul ve çocukça geliyor ışık bana şimdi – oysa günün veda edişi ne kadar sevindirici ve kutsal. – demek ki bu nedenle, yani gece, hizmet edenleri senden uzaklaştırdı diye ektin uzamın enginliklerine o parlak küreleri, uzak kaldığın zamanlarda sonsuz gücünü – dönüşünü – ilân etmek için. Gecenin içimizde açmış olduğu sonsuz gözler, o parıldayan yıldızlardan çok daha cennet gibi gelmekte. O sayısız orduların en solgunlarının yapabildiğinden bile daha uzağı görebiliyorlar – ışığa gereksinim duymaksızın, seven bir ruhun derinliklerine inebiliyorlar – ve bu da çok daha yüce bir uzamı anlatılamaz bir şehvetle dolduruyor. Dünyanın kraliçesinin, kutsal dünyaların yüce müjdecisinin, mutlu aşkın bakıcısının ödülü – bana seni gönderiyor – narin sevgiliyi – gecenin sevimli güneşini – şimdi uyanıyorum – çünkü hem sana, hem de kendime aidim – sen, geceyi benim için yaşam ilân ettin – beni insan kıldın – ruhun ateşiyle kavur bedenimi, kavur ki, daha yüce bir düzlemde, daha bir içten seninle kaynaşayım ve ondan sonra gerdek gecesi, sonsuzluğa açılsın.

2.

Muß immer der Morgen wiederkommen? Endet nie des Irdischen Gewalt? Unselige Geschäftigkeit verzehrt den himmlischen Anflug der Nacht. Wird nie der Liebe geheimes Opfer ewig brennen? Zugemessen ward dem Lichte seine Zeit; aber zeitlos und raumlos ist der Nacht Herrschaft. - Ewig ist die Dauer des Schlafs. Heiliger Schlaf - beglücke zu selten nicht der Nacht Geweihte in diesem irdischen Tagewerk. Nur die Toren verkennen dich und wissen von keinem Schlafe, als dem Schatten, den du in jener Dämmerung der wahrhaften Nacht mitleidig auf uns wirfst. Sie fühlen dich nicht in der goldnen Flut der Trauben - in des Mandelbaums Wunderöl und dem braunen Safte des Mohns. Sie wissen nicht, daß du es bist, der des zarten Mädchens Busen umschwebt und zum Himmel den Schoß macht - ahnden nicht, daß aus alten Geschichten du himmelöffnend entgegentrittst und den Schlüssel trägst zu den Wohnungen der Seligen, unendlicher Geheimnisse schweigender Bote.

2.

Hep yeniden gelmek zorunda mı sabah? Hiç son bulmaz mı yeryüzünün gücü? Uğursuz bir koşuşturma kemirmekte gecenin cennetini. Aşkın o gizli kurban ateşi hiç sonsuza kadar yanmayacak mı? Biçilmiştir ışığa zamanı; ama gecenin hükümranlığı, zamanın ve uzamın ötesindedir.– Sonrasızlıktır uykunun zamanı. Ey kutsal uyku – dünya halinin bu koşuşturması içersinde cimri davranma geceye adanmışları mutlu etmekte. Yalnızca deliler seni yanlış tanırlar ve senin o hakiki gecenin karanlığında acıyarak üstümüze indirdiğin gölgeden başka uyku tanımazlar. Asmaların altın çağlayanında, badem ağaçlarının mucizevi yağında ve gelinciğin kahverengi özsuyunda seni hissetmezler. Bilmezler narin genç kızın göğüslerinde esenin ve orayı cennetin kucağına çevirenin sen olduğunu – eski öykülerden cennetin kapılarını açarak geldiğini ve sonsuz gizlerin suskun habercisi olarak kutsanmışların yuvalarının anahtarlarını taşıdığını sezemezler.

3.

Einst da ich bittre Tränen vergoß, da in Schmerz aufgelöst meine Hoffnung zerrann, und ich einsam stand am dürren Hügel, der in engen, dunkeln Raum die Gestalt meines Lebens barg - einsam, wie noch kein Einsamer war, von unsäglicher Angst getrieben - kraftlos, nur ein Gedanken des Elends noch. - Wie ich da nach Hülfe umherschaute, vorwärts nicht konnte und rückwärts nicht, und am fliehenden, verlöschten Leben mit unendlicher Sehnsucht hing: - da kam aus blauen Fernen - von den Höhen meiner alten Seligkeit ein Dämmerungsschauer - und mit einem Male riß das Band der Geburt - des Lichtes Fessel. Hin floh die irdische Herrlichkeit und meine Trauer mit ihr - zusammen floß die Wehmut in eine neue, unergründliche Welt - du Nachtbegeisterung, Schlummer des Himmels kamst über mich - die Gegend hob sich sacht empor; über der Gegend schwebte mein entbundner, neugeborner Geist. Zur Staubwolke wurde der Hügel - durch die Wolke sah ich die verklärten Züge der Geliebten. In ihren Augen ruhte die Ewigkeit - ich faßte ihre Hände, und die Tränen wurden ein funkelndes, unzerreißliches Band. Jahrtausende zogen abwärts in die Ferne, wie Ungewitter. An ihrem Halse weint ich dem neuen Leben entzückende Tränen. - Es war der erste, einzige Traum - und erst seitdem fühl ich ewigen, unwandelbaren Glauben an den Himmel der Nacht und sein Licht, die Geliebte.

3.

Bir zamanlar, acı gözyaşları dökmüştüm; umutlarım acılarda eriyerek yitip gittiğinde, ve karanlık, daracık bir hücrede yaşamımı saklayan çorak tepede dururken – daha önce hiçbir yalnızın olmadığı kadar yalnız; anlatılması olanaksız bir korkunun önünde sürüklenerek – güçsüz, sadece düşüncenin sefaleti. – O sırada, ne geriye ne de ileriye gidebilirken, yardım bulmak için etrafa bakındığımda, ve kaçıp giden, sönmüş yaşama sonsuz bir özlemle tutunmuşken: – işte tam o sırada, bir şafak rüzgârıdır esti eski mutluluğumun doruklarından – ve bir anda koptu doğumla olan bağ – ışığın zincirleri. Yeryüzünün görkemi ve onunla birlikte bütün kederim de kaçıp gitti –, onunla hüzün yeni ve açıklanabilmesi olanaksız bir dünyaya aktı – ve sen, ey gecenin coşkusu, cennetin mahmurluğu, her yanımı kapladın – zemin, hafiften yükseldi; üzerinde özgürlüğüne kavuşmuş, yeni doğan ruhum dalgalandı. Bir toz bulutuna dönüştü tepe – bulutun içinden sevgilinin bulanık yüz çizgilerini gördüm. Gözlerinde sonsuzluk dinleniyordu – ellerini tuttum, ve gözyaşları parlak, kopmaz bir bağa dönüştü. Binyıllar, fırtınalar gibi uzaklara kaydı. Onun boynuna sarılıp yeni yaşam için haz dolu gözyaşları döktüm. – Bu, tek ve biricik rüyaydı – ve ancak o zamandan beridir ki, gecenin göğüne ve onun ışığına, sevgiliye olan o sonsuz ve sarsılmaz inancı hissedebiliyorum.

4.

Nun weiß ich, wenn der letzte Morgen sein wird - wenn das Licht nicht mehr die Nacht und die Liebe scheucht - wenn der Schlummer ewig und nur ein unerschöpflicher Traum sein wird. Himmlische Müdigkeit fühl ich in mir. - Weit und ermüdend ward mir die Wallfahrt zum heiligen Grabe, drückend das Kreuz. Die kristallene Woge, die, gemeinen Sinnen unvernehmlich, in des Hügels dunklen Schoß quillt, an dessen Fuß die irdische Flut bricht, wer sie gekostet, wer oben stand auf dem Grenzgebürge der Welt, und hinübersah in das neue Land, in der Nacht Wohnsitz - wahrlich, der kehrt nicht in das Treiben der Welt zurück, in das Land, wo das Licht in ewiger Unruh hauset.

Oben baut er sich Hütten, Hütten des Friedens, sehnt sich und liebt, schaut hinüber, bis die willkommenste aller Stunden hinunter ihn in den Brunnen der Quelle zieht - das Irdische schwimmt obenauf, wird von Stürmen zurückgeführt, aber was heilig durch der Liebe Berührung ward, rinnt aufgelöst in verborgenen Gängen auf das jenseitige Gebiet, wo es, wie Düfte, sich mit entschlummerten Lieben mischt.

Noch weckst du, muntres Licht, den Müden zur Arbeit - flößest fröhliches Leben mir ein - aber du lockst mich von der Erinnerung moosigem Denkmal nicht. Gern will ich die fleißigen Hände rühren, überall umschaun, wo du mich brauchst - rühmen deines Glanzes volle Pracht - unverdrossen verfolgen deines künstlichen Werks schönen Zusammenhang - gern betrachten deiner gewaltigen, leuchtenden Uhr sinnvollen Gang - ergründen der Kräfte Ebenmaß und die Regeln des Wunderspiels unzähliger Räume und ihrer Zeiten. Aber getreu der Nacht bleibt mein geheimes Herz und der schaffenden Liebe, ihrer Tochter. Kannst du mir zeigen ein ewig treues Herz? Hat deine Sonne freundliche Augen, die mich erkennen? Fassen deine Sterne meine verlangende Hand? Geben mir wieder den zärtlichen Druck und

4.

Şimdi biliyorum artık son sabahın ne zaman olacağını – ışığın ne zaman artık ürkütemeyeceğini geceyi ve aşkı – mahmurluğun ne zaman sonrasız olarak ve tek, bitip tükenmez bir rüyaya dönüşeceğini. Cenneti çağrıştıran bir yorgunluk hissediyorum içimde. – Uzak ve yorucu bir yolculuktu kutsal mezara yaptığım hac ziyareti, çarmıhın ağırlığı eziyordu. Sıradan insanların algılayamayacakları ve eteklerinden yeryüzünün akışının kaynadığı tepenin karanlık kucağından çıkan o billur dalga; her kim ki bir kez tadına varırsa, yukarılarda, dünyayı sınırlayan sıradağların zirvelerinde durup ötelerdeki yeni ülkeye, gecenin yurduna bakarsa – gerçekten de o kişi bir daha dünya halinin koşuşturmalarına, ışığın sonsuz bir tedirginlikle barındığı o ülkeye bir daha geri dönmez.

Yukarıda kulübeler, huzurun kulübelerini yapıyor kendine, özlem duyuyor ve seviyor, ötelere bakıyor, ta ki bütün zamanların en bekleneni onu aşağıya, kaynağın havuzuna çekene kadar – bu dünyadan olan, kendinden emin yüzüyor, fırtınalar tarafından geriye döndürülüyor, ama aşkın dokunuşuyla kutsanan, erimiş olarak gizli geçitlerden karşı kıyıya, tıpkı kokular gibi, mahmurluklarından sıyrılmış aşklarla karışacağı yere doğru akıyor.

Hâlâ yorgunları işe gitmeleri için uyandırmaktasın, ey neşeli ışık – içimi neşeli yaşamla doldurmaktasın – ama baştan çıkaramazsın beni hatıraların yosun tutmuş anıtından ayrılmam için. Memnuniyetle dokunmak isterim çalışkan ellere, bana gerek duyduğun her yerde olmayı – parıltılarının tüm görkemini övmeyi – sanat ürünü olan eserinin o güzel bütünlüğünü yılmadan izlemeyi – o parlak ve dev saatinin anlamlı işleyişini izlemeyi – güçler arasındaki uyum ile, sayısız uzamların ve onların zamanlarının mucizevi oyunlarının kurallarını kavramayı memnuniyetle isterim. Fakat yalnızca geceye sadık kalır gizli yüreğim, bir de onun kızı olan yaratıcı sevgiye. Bana gösterebilir misin sadakatini sonuna kadar koruyan

das kosende Wort? Hast du mit Farben und leichtem Umriß sie geziert - oder war sie es, die deinem Schmuck höhere, liebere Bedeutung gab? Welche Wollust, welchen Genuß bietet dein Leben, die aufwögen des Todes Entzückungen? Trägt nicht alles, was uns begeistert, die Farbe der Nacht? Sie trägt dich mütterlich, und ihr verdankst du all deine Herrlichkeit. Du verflögst in dir selbst - in endlosen Raum zergingst du, wenn sie dich nicht hielte, dich nicht bände, daß du warm würdest und flammend die Welt zeugtest. Wahrlich, ich war, eh du warst - die Mutter schickte mit meinen Geschwistern mich, zu bewohnen deine Welt, sie zu heiligen mit Liebe, daß sie ein ewig angeschautes Denkmal werde - zu bepflanzen sie mit unverwelklichen Blumen. Noch reiften sie nicht diese göttlichen Gedanken. - Noch sind der Spuren unserer Offenbarung wenig. - Einst zeigt deine Uhr das Ende der Zeit, wenn du wirst wie unser einer, und voll Sehnsucht und Inbrunst auslöschest und stirbst. In mir fühl ich deiner Geschäftigkeit Ende - himmlische Freiheit, selige Rückkehr. In wilden Schmerzen erkenn ich deine Entfernung von unsrer Heimat, deinen Widerstand gegen den alten, herrlichen Himmel. Deine Wut und dein Toben ist vergebens. Unverbrennlich steht das Kreuz - eine Siegesfahne unsers Geschlechts.

Hinüber wall ich,
Und jede Pein
Wird einst ein Stachel
Der Wollust sein.
Noch wenig Zeiten,
So bin ich los,
Und liege trunken
Der Liebe im Schoß.
Unendliches Leben
Wogt mächtig in mir,

bir yüreği? Senin güneşinin beni tanıyan, sevgi dolu gözleri var mı? Yıldızların benim uzanan ellerimi yakalıyorlar mı? O sevecen dokunuşu ve okşayan sözcüğü yeniden verebiliyorlar mı? Sen misin onları renklerle ve hafiften çizgilerle süsleyen – ya da gece miydi senin süslemelerine daha yüce, daha sevgi dolu bir anlam kazandıran? Yaşamın, hangi şehveti, hangi hazzı sunabilmekte ölümün hazlarını dengeleyebilsin diye? Bizi hayran bırakan her şey, gecenin rengini taşımıyor mu? Seni bir ana gibi taşımakta, ve sen tüm görkemini ona borçlusun. Seni tutmasaydı eğer, seni bağlamasaydı ısınasın ve alevlerle dünyayı doğurasın diye, kendi içinde yitip giderdin – sonsuz uzamda yok olurdun. Gerçekten de, sen varolmazdan önce vardım ben – annem, kardeşlerimle beni yolladı senin dünyanın sakinleri olalım, onu bakışları sonrasız çeken bir anıta dönüştürmek için sevgiyle kutsayalım – ona solmak bilmeyen çiçekler ekelim diye. Henüz olgunlaşmadı bu tanrısal düşünceler. – Müjdelerimizin izleri henüz çok az. – Bir gün gelecek, senin saatin de zamanın sonunu gösterecek, sen de bizlerden biri gibi olduğunda, için özlem ve tutkuyla dolu sönüp öldüğünde. İçimde senin koşuşturmalarının sonunu hissediyorum – cennete özgü bir özgürlük, kutsanmış geri dönüş. Yırtıcı acılar içersinde senin bizim sılamıza olan uzaklığını, o yaşlı, görkemli göğe direnişini algılıyorum. Öfken ve tepinmen boşuna. Çarmıh, yanması olanaksız, durmakta – soyumuzun bir zafer bayrağı gibi.

Ötelere yuvarlanıyorum,
Ve her acı
Günün birinde
dönüşecek şehvetin dikenine.
Az zaman kaldı,
Sonra kurtulacağım,
Ve sarhoş, uzanacağım
Aşkın kucağına.

Ich schaue von oben
Herunter nach dir.
An jenem Hügel
Verlischt dein Glanz -
Ein Schatten bringet
Den kühlenden Kranz.
Oh! sauge, Geliebter,
Gewaltig mich an,
Daß ich entschlummern
Und lieben kann.
Ich fühle des Todes
Verjüngende Flut,
Zu Balsam und Äther
Verwandelt mein Blut -
Ich lebe bei Tage
Voll Glauben und Mut
Und sterbe die Nächte
In heiliger Glut.

Sonsuz yaşam
Dalgalanıyor içimde tüm gücüyle,
Yukarıdan aşağılara bakıyorum,
Oralardaki sana.
O tepede
Sönüp gitmekte parıltın –
Bir gölge taşımakta,
Serinlik veren çelengi.
Ah! Tüket beni ey sevgili,
Sonuna kadar tüket ki,
Uykuya dalayım
Ve sevebileyim.
Hissediyorum ölümün
Gençleştirici akışını, kanım
Merheme ve uzama dönüşmekte –
Yaşıyorum gündüz vakitlerinde
İnanç ve cesaretle
Geceleri ise
Kutsal ateşte ölüyorum.

5.

Über der Menschen weitverbreitete Stämme herrschte vor Zeiten ein eisernes Schicksal mit stummer Gewalt. Eine dunkle, schwere Binde lag um ihre bange Seele. - Unendlich war die Erde - der Götter Aufenthalt, und ihre Heimat. Seit Ewigkeiten stand ihr geheimnisvoller Bau. Über des Morgens roten Bergen, in des Meeres heiligem Schoß wohnte die Sonne, das allzündende, lebendige Licht.

Ein alter Riese trug die selige Welt. Fest unter Bergen lagen die Ursöhne der Mutter Erde. Ohnmächtig in ihrer zerstörenden Wut gegen das neue herrliche Göttergeschlecht und dessen Verwandten, die fröhlichen Menschen. Des Meers dunkle, grüne Tiefe war einer Göttin Schoß. In den kristallenen Grotten schwelgte ein üppiges Volk. Flüsse, Bäume, Blumen und Tiere hatten menschlichen Sinn. Süßer schmeckte der Wein von sichtbarer Jugendfülle geschenkt - ein Gott in den Trauben - eine liebende, mütterliche Göttin, emporwachsend in vollen goldenen Garben - der Liebe heil'ger Rausch ein süßer Dienst der schönsten Götterfrau - ein ewig buntes Fest der Himmelskinder und der Erdbewohner, rauschte das Leben, wie ein Frühling, durch die Jahrhunderte hin. - Alle Geschlechter verehrten kindlich die zarte, tausendfältige Flamme als das Höchste der Welt. Ein Gedanke nur war es, ein entsetzliches Traumbild.

Das furchtbar zu den frohen Tischen trat
Und das Gemüt in wilde Schrecken hüllte.
Hier wußten selbst die Götter keinen Rat,
Der die beklommne Brust mit Trost erfüllte.
Geheimnisvoll war dieses Unholds Pfad,
Des Wut kein Flehn und keine Gabe stillte;
Es war der Tod, der dieses Lustgelag
Mit Angst und Schmerz und Tränen unterbrach.
Auf ewig nun von allem abgeschieden,
Was hier das Herz in süßer Wollust regt,

5.

Eski zamanlarda, insanların dört bir yana dağılmış kabileleri, sanki demirden bir yazgının dilsiz gücünün egemenliği altındaydı. Korku dolu ruhları, karanlık ve ağır zincirlerle sarılıydı. – Tanrıların mekânı ve insanların yurdu olan yeryüzü, sonsuzdu. Bu yeryüzünün gizemli yapısı, öncesiz zamanlardan bu yana durmaktaydı. Sabahın kızıl dağlarının üzeri, denizin kutsal kucağı ise her şeyi kıvılcımlandıran, canlı ışık olan güneşin mekânıydı.

Kutsanmış dünyayı yaşlı bir dev taşımaktaydı. Dağların altında toprak ananın ilk oğulları yatmaktaydılar. Bu oğullar, yeni ve görkemli tanrılar soyu ile onların akrabaları olan neşeli insanlara yönelik yıkıcı öfkeleri içersinde, acizdiler. Denizin koyu, yemyeşil derinliği, bir tanrıçanın kucağıydı. Billur mağaralarda zengin bir halk, neşe içersinde yaşamaktaydı. Nehirlerin, ağaçların, çiçeklerin ve hayvanların insanca bir anlamı bulunmaktaydı. Gençliğin göze görünen ateşiyle sunulan şarap, damağa daha bir tatlı gelmekteydi – üzüm salkımları arasında bir Tanrı – altın rengi, zengin buğday demetlerinin arasından yükselen, anaç ve sevgi dolu bir Tanrıça – aşkın, Tanrıçalarının en güzelinin tatlı hizmeti olan kutsal esrikliği – göğün çocuklarının ve yeryüzü sakinlerinin alacalı şenliği; yaşam, bir ilkbahar gibi, yüzyılların arasından süzülüp gitmekteydi. – Bütün soylar, çocuksu bir biçimde o narin ve alacalı alevi dünyanın en yüce varlığı diye kutsamaktaydılar. Tek bir düşünce vardı yalnızca, tek bir korkunç sanrı –

Korkunç bir biçimde yaklaşıyordu neşeli masalara
Ve ruhları vahşi bir dehşete salıyordu.
Bu noktada Tanrıların elinde bile yoktu
Sıkılan yürekleri doldurabilecek bir teselli.
Gizemliydi bu canavarın yolu,
Öfkesini hiçbir yakarış ve kurban yatıştıramıyordu;
Ölümdü, bu neşeli şöleni
Korku, acı ve gözyaşlarıyla kesen yarıda.

Getrennt von den Geliebten, die hienieden
Vergebne Sehnsucht, langes Weh bewegt,
Schien matter Traum dem Toten nur beschieden,
Ohnmächtiges Ringen nur ihm auferlegt.
Zerbrochen war die Woge des Genusses
Am Felsen des unendlichen Verdrusses.
Mit kühnem Geist und hoher Sinnenglut
Verschönte sich der Mensch die grause Larve,
Ein sanfter Jüngling löscht das Licht und ruht -
Sanft wird das Ende, wie ein Wehn der Harfe.
Erinnerung schmilzt in kühler Schattenflut,
So sang das Lied dem traurigen Bedarfe.
Doch unenträtselt blieb die ew'ge Nacht,
Das ernste Zeichen einer fernen Macht.

Zu Ende neigte die alte Welt sich. Des jungen Geschlechts Lustgarten verwelkte - hinauf in den freieren, wüsten Raum strebten die unkindlichen, wachsenden Menschen. Die Götter verschwanden mit ihrem Gefolge. - Einsam und leblos stand die Natur. Mit eiserner Kette band sie die dürre Zahl und das strenge Maß. Wie in Staub und Lüfte zerfiel in dunkle Worte die unermeßliche Blüte des Lebens. Entflohn war der beschwörende Glauben und die allverwandelnde, allverschwisternde Himmelsgenossin, die Phantasie. Unfreundlich blies ein kalter Nordwind über die erstarrte Flur, und die erstarrte Wunderheimat verflog in den Äther. Des Himmels Fernen füllten mit leuchtenden Welten sich. Ins tiefre Heiligtum, in des Gemüts höhern Raum zog mit ihren Mächten die Seele der Welt - zu walten dort bis zum Anbruch der tagenden Weltherrlichkeit. Nicht mehr war das Licht der Götter Aufenthalt und himmlisches Zeichen - den Schleier der Nacht warfen sie über sich. Die Nacht ward der Offenbarungen mächtiger Schoß - in ihn kehrten die Götter zurück - schlummerten ein, um in neuen herrlichern Gestal-

Şimdi burada ne varsa, tatlı bir şehvetle
Yüreği dalgalandıran, hepsinden kopmuş,
Boşuna bir özlemin peşinde, acılarla
Bu derinliklerde gezinen sevgiliden de ayrı,
Ölenin kaderi yalnızca soluk bir düştü görünüşte,
Ve tek yolu boşuna çaba harcamaktı.
Kırılmıştı hazzın dalgaları
Sonsuz bir hüznün kayalarında.
Serinkanlı bir ruhla ve ateşli duygularla
Güzelleştirdi insan kendini korkutucu larvadan,
Şimdi tatlı bir genç ışığı kapatıp
Dinlenmeye yatmakta –
Arpın acılı ezgileri gibi gelmekte yumuşak bir son.
Anılar erimekte gölgelerin serin sularında,
Böylece söyledi şarkı kendini, hüzünlü bir ihtiyaçla,
Ama gizleri çözülemeden kaldı sonsuz gece,
Uzak bir gücün habercisi kimliğiyle.

Sona doğru eğildi yaşlı dünya. Solup gitti genç soyun haz bahçeleri – artık çocuksu olmayan, büyüyen insanlar, yukarıdaki daha özgür ve çorak uzama varmaya çabaladılar. Peşlerindekilerle birlikte çekip gittiler Tanrılar. – Doğa, yalnız ve cansız kaldı. Kupkuru sayıyı ve katı ölçüyü zincire vurdu. Yaşamın ölçüye gelmez canlılığı, toza ve havaya karışırcasına karanlık sözcüklere bölündü. Büyüleyici inanç ve göğün her şeyi dönüştüren, birbiriyle kardeş kılan yoldaşı olan düş gücü, kaçıp gitmişti. Soğuk bir kuzey rüzgârı, asık suratla donmuş olan düzlüğün üzerinde esti, ve kaskatı kesilen mucize ülke havaya karıştı. Göğün enginlikleri parıldayan dünyalarla doldu. Dünyanın ruhu, güçleriyle birlikte daha derinlerdeki kutsal yere, ruhun daha yüce olan uzamına taşındı – gündoğumunu yaşayacak dünya görkemi başlayana kadar saltanat sürmek üzere. Işık, artık ne Tanrıların yurduydu, ne de gökyüzünden gelme bir işaretti – Tanrılar, gecenin örtüle-

ten auszugehn über die veränderte Welt. Im Volk, das vor allen verachtet zu früh reif und der seligen Unschuld der Jugend trotzig fremd geworden war, erschien mit niegesehenem Angesicht die neue Welt - in der Armut dichterischer Hütte - ein Sohn der ersten Jungfrau und Mutter - geheimnisvoller Umarmung unendliche Frucht. Des Morgenlands ahndende, blütenreiche Weisheit erkannte zuerst der neuen Zeit Beginn. - Zu des Königs demütiger Wiege wies ihr ein Stern den Weg. In der weiten Zukunft Namen huldigten sie ihm mit Glanz und Duft, den höchsten Wundern der Natur. Einsam entfaltete das himmlische Herz sich zu einem Blütenkelch allmächt'ger Liebe - des Vaters hohem Antlitz zugewandt und ruhend an dem ahndungssel'gen Busen der lieblich ernsten Mutter. Mit vergötternder Inbrunst schaute das weissagende Auge des blühenden Kindes auf die Tage der Zukunft, nach seinen Geliebten, den Sprossen seines Götterstamms, unbekümmert über seiner Tage irdisches Schicksal. Bald sammelten die kindlichsten Gemüter, von inniger Liebe wundersam ergriffen, sich um ihn her. Wie Blumen keimte ein neues fremdes Leben in seiner Nähe. Unerschöpfliche Worte und der Botschaften fröhlichste fielen wie Funken eines göttlichen Geistes von seinen freundlichen Lippen. Von ferner Küste, unter Hellas' heiterm Himmel geboren, kam ein Sänger nach Palästina und ergab sein ganzes Herz dem Wunderkinde:

Der Jüngling bist du, der seit langer Zeit
Auf unsern Gräbern steht in tiefen Sinnen;
Ein tröstlich Zeichen in der Dunkelheit -
Der höhern Menschheit freudiges Beginnen.
Was uns gesenkt in tiefe Traurigkeit,
Zieht uns mit süßer Sehnsucht nun von hinnen.
Im Tode ward das ew'ge Leben kund,
Du bist der Tod und machst uns erst gesund.

Der Sänger zog voll Freudigkeit nach Indostan - das Herz

rine sarındılar. Vahiylerin güçlü rahmiydi gece – Tanrılar oraya geri döndüler – yeni ve daha görkemli cisimleşmelerle artık değişmiş olan dünyaya çıkmak için. Herkesçe aşağılanarak çok erken olgunlaşmış ve gençliğin o mutlu masumiyetine inatla yabancılaşmış olan halka yeni dünya, daha önce hiç rastlanmadık bir çehreyle göründü – şiirsel bir kulübenin yoksulluğuyla – ilk bakirenin ve annenin oğlu olarak – gizemli bir kucaklayışın sonsuz meyvesi. Yeni zamanın başladığını ilk kez Doğunun o sezgiyle yoğrulmuş, filizlerden yana zengin bilgeliği kavradı. – Kralın alçakgönüllü beşiğine giden yolu ona bir yıldız gösterdi. Engin geleceğin adına kralı doğanın en yüce mucizeleriyle, yani ışıklar ve kokular sunarak selamladılar. Kutsal yürek, babanın yüce çehresine dönük olarak ve sevimli, ciddi ifadeli annenin sezgilerle mutlu göğsünde dinlenirken, ağır ağır her şeye kadir sevginin goncasına dönüştü. Filizlenen çocuğun kehanetlerde bulunan gözleri, taparcasına bir coşkuyla, kendi günlerinin yeryüzü yazgısıyla ilgilenmeksizin, geleceğe, sevdiğine, kendi tanrısal kökeninin mirasçılarına yöneldi. Kısa sürede en çocuksu ruhlar, içten sevginin mucizevi etkisiyle onun çevresinde toplanıverdiler. Çocuğun yakınlarında yeni ve yabancı bir yaşam çiçeklendi. Sevimli dudaklarından tükenmez sözcükler ve müjdelerin en sevindiricileri, kutsal bir ruhun kıvılcımları gibi dökülüverdi. Uzak kıyılardan, Ege'nin neşeli gökleri altında doğmuş bir ozan, Filistin'e geldi ve mucize çocuğa tüm yüreğini açtı:

Sen, o çocuksun, nice zamanlardan bu yana
Mezarlarımızın üstünde derin anlamlarla süzülen;
Teselli eden bir işaretsin karanlıklarda –
Daha yüce bir insanlığın sevinçli başlangıcı için.
Ne vardı ise bizi derin bir kedere gömen,
Şimdi tatlı bir özlemle bizden uzaklara gitmekte.
Ölümdeyken müjdelenmişti sonsuz yaşam,
Sen ki ölümsün, bizi sonunda sen kavuşturdun sağlığa.

von süßer Liebe trunken, und schüttete in feurigen Gesängen es unter jenem milden Himmel aus, daß tausend Herzen sich zu ihm neigten und die fröhliche Botschaft tausendzweigig emporwuchs. Bald nach des Sängers Abschied ward das köstliche Leben ein Opfer des menschlichen tiefen Verfalls. - Er starb in jungen Jahren, weggerissen von der geliebten Welt, von der weinenden Mutter und seinen zagenden Freunden. Der unsäglichen Leiden dunkeln Kelch leerte der liebliche Mund. - In entsetzlicher Angst nahte die Stunde der Geburt der neuen Welt. Hart rang er mit des alten Todes Schrecken. - Schwer lag der Druck der alten Welt auf ihm. Noch einmal sah er freundlich nach der Mutter - da kam der ewigen Liebe lösende Hand - und er entschlief. Nur wenig Tage hing ein tiefer Schleier über das brausende Meer, über das bebende Land - unzählige Tränen weinten die Geliebten. - Entsiegelt ward das Geheimnis - himmlische Geister hoben den uralten Stein vom dunkeln Grabe. Engel saßen bei dem Schlummernden - aus seinen Träumen zart gebildet. - Erwacht in neuer Götterherrlichkeit erstieg er die Höhe der neugebornen Welt - begrub mit eigner Hand der Alten Leichnam in die verlaßne Höhle und legte mit allmächtiger Hand den Stein, den keine Macht erhebt, darauf.

Noch weinen deine Lieben Tränen der Freude, Tränen der Rührung und des unendlichen Danks an deinem Grabe - sehn dich noch immer, freudig erschreckt, auferstehn - und sich mit dir; sehn dich weinen mit süßer Inbrunst an der Mutter seligem Busen, ernst mit den Freunden wandeln, Worte sagen, wie vom Baum des Lebens gebrochen; sehen dich eilen mit voller Sehnsucht in des Vaters Arm, bringend die junge Menschheit und der goldnen Zukunft unversieglichen Becher. Die Mutter eilte bald dir nach - in himmlischem Triumph. - Sie war die erste in der neuen Heimat bei dir. Lange Zeiten entflossen seitdem, und in immer höherm Glanze regte deine neue Schöpfung sich - und Tausende zo-

Ozan, neşeyle oradan Hindistan'a gitti – yüreği, tatlı bir sevginin sarhoşluğundaydı; onu ılıman gökyüzünün altında ateşli şarkılarla boşalttı; öyle ki, belki bin yürek kulak kesildi ve müjde, binlerce dal halinde göklere yükseldi. Ozanın ayrılışından hemen sonra güzel yaşam, insanlığın büyük yıkımının kurbanı oldu. – Ozan, gencecik öldü, sevdiği dünyadan, ağlayan annesinden ve ne yapacaklarını bilmeyen arkadaşlarından koparılıp alındı. Anlatılamaz acıların karanlık kadehini onun sevimli dudakları boşalttı. – Tüyler ürpertici bir korkuyla yaklaştı yeni dünyanın doğum saati. – Ozan, eski ölümün dehşetiyle kıyasıya boğuştu. – Üzerinde eski dünyanın ağır baskısı vardı. Bir kez daha sevecenlikle anneye baktı – o sırada sonsuz sevginin kurtarıcı eli uzandı – ve ozan, son uykusuna daldı. Sadece birkaç gün, köpüklenen denizi ve sarsılan karayı koyu bir peçe örttü – sevenler, gözyaşlarına boğuldular. – Gizin mührü sökülmüştü – cennetten gelen ruhlar, ta eskilere ait taşı karanlık mezardan kaldırdılar. Melekler oturmaktaydılar uyuyanın başucunda – onun düşlerinden incecik örülmüşlerdi. – Uyumakta olan, yeni bir tanrısal görkemle uyanarak yeni doğan dünyanın yükseklerine tırmandı – eski dünyanın ölüsünü kendi elleriyle terk edilen mağaraya gömdü ve hiçbir gücün kaldıramadığı taşı, gücü her şeye yeten elleriyle mezarın üstüne yerleştirdi.

Seni sevenler, mezarının başında hâlâ sevincin, duygulanışın ve sonsuz şükranın gözyaşlarını dökmekteler – sevinçli bir ürkmeyle, hâlâ dirildiğini görmekteler – ve seninle birlikte, kendilerini de; seni tatlı bir coşkuyla annenin kutsanmış göğsünde ağlarken, ciddi ciddi arkadaşlarınla dolaşırken, sanki yaşamın ağacından toplanmış sözcükler söylerken görmekteler; seni özlemle dolu olarak babanın kollarına koşarken görmekteler, genç insanlığı ve altın geleceğin içi boşaltılamaz kadehini de beraberinde getirerek. Anne, hemen senin ardından koştu – ancak cennete özgü bir zaferle. – O, yeni vatanda senin yanına ilk varandı. Uzun zamanlar geçti o

gen aus Schmerzen und Qualen, voll Glauben und Sehnsucht und Treue dir nach - wallen mit dir und der himmlischen Jungfrau im Reiche der Liebe - dienen im Tempel des himmlischen Todes und sind in Ewigkeit dein.

Gehoben ist der Stein -
Die Menschheit ist erstanden -
Wir alle bleiben dein
Und fühlen keine Banden.
Der herbste Kummer fleucht
Vor deiner goldnen Schale,
Wenn Erd und Leben weicht
Im letzten Abendmahle.
Zur Hochzeit ruft der Tod -
Die Lampen brennen helle -
Die Jungfraun sind zur Stelle -
Um Öl ist keine Not -
Erklänge doch die Ferne
Von deinem Zuge schon,
Und riefen uns die Sterne
Mit Menschenzung' und Ton.
Nach dir, Maria, heben
Schon tausend Herzen sich.
In diesem Schattenleben
Verlangten sie nur dich.
Sie hoffen zu genesen
Mit ahndungsvoller Lust -
Drückst du sie, heil'ges Wesen,
An deine treue Brust.
So manche, die sich glühend
In bittrer Qual verzehrt
Und dieser Welt entfliehend
Nach dir sich hingekehrt;
Die hülfreich uns erschienen
In mancher Not und Pein -

günden bu yana, ve yeni yarattığın, hep daha yüce bir görkeme kavuştu – binler, sancıların ve acıların içinden çıkıp, sana karşı inançla, özlemle, sadakatle dolu, arkandan geldiler – şimdi seninle ve kutsal bakireyle birlikte sevginin ülkesinde dolanmaktalar – hizmet etmekteler cennetteki ölümün tapınağında, ve artık sonrasız sana aitler.

Kaldırıldı taş –
İnsanlık yaratıldı –
Senin kalıyoruz hepimiz
Ve atmışız tüm zincirlerimizi.
En acı kederler bile kaçıp gitmekte
Senin altın kâsenin önünde,
Geri çekildiğinde yeryüzü ve yaşam
Son akşam yemeğinde.
Düğüne çağırmakta ölüm –
Aydınlık yanmakta lambalar -
Bakireler yerlerinde durmaktalar –
Sıkıntı yok yağdan yana –
Keşke yankılansaydı şimdiden
Uzaklar senin gelişinle,
Ve seslenselerdi yıldızlar bizlere
İnsanların diliyle ve sesleriyle.
Sana, ey Meryem Ana, yükselmekte
Daha şimdiden binlerce yürek.
Onlar bu gölge yaşamda
Sadece seni istediler.
İyileşmeyi umut etmekteler
Sezgi dolu bir hazla –
Bastırmaktasın, sen ey kutsal varlık,
Onları sadık bağrına.
Kimileri, yanarcasına ve
Kendilerini yiyerek buruk acılarla
Ve bu dünyadan kaçarcasına,
Sana döndüler;

Wir kommen nun zu ihnen,
Um ewig da zu sein.
Nun weint an keinem Grabe
Für Schmerz, wer liebend glaubt,
Der Liebe süße Habe
Wird keinem nicht geraubt -
Die Sehnsucht ihm zu lindern,
Begeistert ihn die Nacht -
Von treuen Himmelskindern
Wird ihm sein Herz bewacht.
Getrost, das Leben schreitet
Zum ew'gen Leben hin;
Von innrer Glut geweitet
Verklärt sich unser Sinn.
Die Sternwelt wird zerfließen
Zum goldnen Lebenswein,
Wir werden sie genießen
Und lichte Sterne sein.
Die Lieb ist frei gegeben,
Und keine Trennung mehr.
Es wogt das volle Leben
Wie ein unendlich Meer.
Nur eine Nacht der Wonne -
Ein ewiges Gedicht -
Und unser aller Sonne
Ist Gottes Angesicht.

Sen ki çıkmıştın karşımıza
Kimi acılarımızda ve sıkıntılarımızda –
Onlara biz de katılıyoruz şimdi,
Hep varolabilmek için sonsuzluğa kadar.
Şimdi ağlamayın hiçbir mezarın başında
Acılar için, kim severek inanırsa,
Aşkın o tatlı hazinesinin
Sonunda herkesten çalınacağına –
Hafifletmek için özlemin acısını,
Gece içini doldurur coşkuyla –
Ve tutulur yüreğinin nöbeti
Cennetin sadık çocuklarınca.
Üzülmeyin, çünkü yaşam
İlerlemekte sonsuz yaşama;
İçimizdeki korla daha bir engin,
Berraklaşmakta duyularımız.
Yıldızların dünyası akar,
Dönüşür yaşamın altın şarabına,
Varacağız onun tadına
Ve parlak yıldızlar olacağız.
Özgür bırakıldı sevgi,
Ve ayrılık da yok bundan böyle.
Yaşam, tüm gücüyle,
Dalgalanmakta sonsuz bir deniz gibi.
Hazzın yalnızca tek bir gecesi –
Sonsuz bir şiir –
Ve hepimizin güneşidir
Tanrının çehresi.

6.
Sehnsucht nach dem Tode
Hinunter in der Erde Schoß,
Weg aus des Lichtes Reichen,
Der Schmerzen Wut und wilder Stoß
Ist froher Abfahrt Zeichen.
Wir kommen in dem engen Kahn
Geschwind am Himmelsufer an.
Gelobt sei uns die ew'ge Nacht,
Gelobt der ew'ge Schlummer.
Wohl hat der Tag uns warm gemacht
Und welk der lange Kummer.
Die Lust der Fremde ging uns aus,
Zum Vater wollen wir nach Haus.
Was sollen wir auf dieser Welt
Mit unsrer Lieb und Treue.
Das Alte wird hintangestellt,
Was soll uns dann das Neue.
Oh! einsam steht und tiefbetrübt,
Wer heiß und fromm die Vorzeit liebt.
Die Vorzeit, wo die Sinne licht
In hohen Flammen brannten,
Des Vaters Hand und Angesicht
Die Menschen noch erkannten,
Und hohen Sinns, einfältiglich
Noch mancher seinem Urbild glich.
Die Vorzeit, wo noch blütenreich
Uralte Stämme prangten
Und Kinder für das Himmelreich
Nach Qual und Tod verlangten.
Und wenn auch Lust und Leben sprach,
Doch manches Herz für Liebe brach.
Die Vorzeit, wo in Jugendglut
Gott selbst sich kundgegeben

6.
Ölüme Duyulan Özlem
Şimdi aşağıya, toprağın kucağına,
Işığın ülkelerinin uzağına,
Neşeli bir yolculuğun işaretleridir
Acının öfkesi ve vahşi darbeleri.
Varıyoruz küçük bir kayıkla hızla
Cennetin kıyılarına.
Övgüler olsun sana, ey sonsuz gece,
Övgüler sana, sonsuz uyku.
Gerçi bizi ısıtan, gün ışığı oldu,
Ve uzun kederlerdi solduran.
Yitirdik yabandan aldığımız zevkleri,
Şimdi istediğimiz, babamızın evi.
Ne yapalım bu dünyada
Sevgimizle ve sadakatimizle.
Esirgenmekte eskisi,
O halde işimize yaramaz yenisi.
Her kim ki bağlıdır eski zamanlara körü körüne,
Sadece yalnızlık ve keder düşer hissesine.
O eski zamanlar ki, duyular parlak,
Yüksek alevlerin içinde yanmaktaydı,
İnsanoğlu henüz yeni tanımaktaydı
Babanın ellerini ve çehresini,
Ve kimileri de budalaca bir gururla
Ona benzetmekteydi kendini.
O eski zamanlar ki, köhne ağaç gövdeleri
Hâlâ çiçekleriyle övünmekteydiler,
Ve çocuklar, cennetin uğruna
Acıyı ve ölümü istemekteydiler.
Haz ve yaşam dile gelse bile,
Kimi yürek de kırılmaktaydı aşkın hüznüyle.
O eski zamanlar ki, gençliğin ateşine
Kaptırmıştı kendini Tanrı bile

Und frühem Tod in Liebesmut
Geweiht sein süßes Leben.
Und Angst und Schmerz nicht von sich trieb,
Damit er uns nur teuer blieb.
Mit banger Sehnsucht sehn wir sie
In dunkle Nacht gehüllet,
In dieser Zeitlichkeit wird nie
Der heiße Durst gestillet.
Wir müssen nach der Heimat gehn,
Um diese heil'ge Zeit zu sehn.
Was hält noch unsre Rückkehr auf,
Die Liebsten ruhn schon lange.
Ihr Grab schließt unsern Lebenslauf,
Nun wird uns weh und bange.
Zu suchen haben wir nichts mehr -
Das Herz ist satt - die Welt ist leer.
Unendlich und geheimnisvoll
Durchströmt uns süßer Schauer -
Mir deucht, aus tiefen Fernen scholl
Ein Echo unsrer Trauer.
Die Lieben sehnen sich wohl auch
Und sandten uns der Sehnsucht Hauch.
Hinunter zu der süßen Braut,
Zu Jesus, dem Geliebten -
Getrost, die Abenddämmrung graut
Den Liebenden, Betrübten.
Ein Traum bricht unsre Banden los
Und senkt uns in des Vaters Schoß

Ve aşk uğruna erken bir ölüme
Adamıştı tatlı yaşamını.
Korkuyu ve acıyı kendinden uzaklaştırmamıştı,
Sırf bizim için değerli kalsın diye.
Korku dolu bir özlemle görmekteyiz
O zamanın karanlık geceye sarındığını,
Asla dinmeyecek yakıcı susuzluk
Böyle bir zamanda.
Yapmamız gereken, vatana gitmek
Ve kutsal zamanı öylece görebilmek.
Nedir hâlâ alıkoyan bizi dönmekten,
En sevilenler çoktan çekilmişler dinlenmeye.
Mezarları yaşamlarımızı engellemekte,
Şimdi içimizi korku ve acı doldurmakta.
Kalmadı artık arayabileceğimiz bir şey –
Yürek doymuş – ve boşalmış dünya.
Sonsuz ve gizemli akışla
Kaplamakta tatlı bir ürperti her yanımızı –
Bana öyle geliyor ki, derinlerden dalgalanmakta
Hüznümüzün bir yankısı.
Sevenler de özlem çekmekte herhalde
Ve bize özlemin soluğunu göndermekte.
O halde inelim aşağıya, tatlı nişanlıya,
Ve sevilen Hazreti İsa'ya –
Teselli bulun, akşamın ufku
Sevenlere ve kederlilere açılmakta.
Bir düş çözmekte bağlarımızı
Ve bizi babamızın kucağına bırakmakta.

Hymnen an die Nacht

(Handschriftliche Fassung)

Geceye Övgüler

(Elyazısı Metin)

1.
Welcher Lebendige,
Sinnbegabte,
Liebt nicht vor allen
Wundererscheinungen
Des verbreiteten Raums um ihn
Das allerfreuliche Licht –
Mit seinen Stralen u[nd] Wogen
Seinen Farben,
Seiner milden Allgegenwart
Im Tage.
Wie des Lebens
Innerste Seele
Athmet es die Riesenwelt
Der rastlosen Gestirne
Die in seinem blauen Meere schwimmen,
Athmet es der funkelnde Stein,
Die ruhige Pflanze
Und der Thiere
Vielgestaltete,
Immerbewegte Kraft –
Athmen es vielfarbige
Wolken u[nd] Lüfte
Und vor allen
Die herrlichen Fremdlinge
Mit den sinnvollen Augen
Dem schwebenden Gange
Und dem tönenden Munde.
Wie ein König
Der irrdischen Natur
Ruft es jede Kraft
Zu zahllosen Verwandlungen
Und seine Gegenwart allein
Offenbart die Wunderherrlichkeit

1.
Hangi canlı,
Hissedebilen varlık,
Çevresinde yayılıp giden uzamın tüm
Mucizevi görüntüleri arasından
Her yeri neşeye boğan ışığı sevmez –
Parıltıları ve dalgalanmalarıyla
Renkleriyle,
Yumuşacık varlığıyla
Gün vakti.
O ışık ki, yaşamın
En derinlerdeki ruhu gibi
Solur dev dünyasını
Kendi mavi denizlerinde yüzen
Tedirgin yıldızların,
Parıltılar saçan taştır,
Dingin bitkidir,
Ve hayvanların
Çokyönlü
Hep devingen gücüdür soluyan –
Bir de alacalı bulutlar
Solurlar, ve türlü havalar
Ve hepsinden önce de
Görkemli yabancılar,
Anlam dolu gözleriyle
Uçarcasına yürüyüşleriyle
Ve ezgiler dökülen dudaklarıyla.
Bir kral gibi,
Yeryüzünün doğasına egemen,
Her gücü davet eder o ışık
Sayısız değişimlere
Ve yalnızca onun varlığıdır ki,
Gözler önüne serer
Yeryüzü hükümdarlığının

Des irdischen Reichs.
Abwärts wend ich mich
Zu der heiligen, unaussprechlichen
Geheimnißvollen Nacht –
Fernab liegt die Welt,
Wie versenkt in eine tiefe Gruft
Wie wüst und einsam
Ihre Stelle!
Tiefe Wehmuth
Weht in den Sayten der Brust
Fernen der Errinnerung
Wünsche der Jugend
Der Kindheit Träume
Des ganzen, langen Lebens
Kurze Freuden
Und vergebliche Hoffnungen
Kommen in grauen Kleidern
Wie Abendnebel
Nach der Sonne,
Untergang.
Fernab liegt die Welt
Mit ihren bunten Genüssen.
In andern Räumen
Schlug das Licht auf
Die lustigen Gezelte.
Sollt es nie wiederkommen
Zu seinen treuen Kindern,
Seinen Gärten
In sein herrliches Haus?
Doch was quillt
So kühl u[nd] erquicklich
So ahndungsvoll
Unterm Herzen
Und verschluckt

Mucizevi görkemini.
Şimdi ben dönüyorum
Kutsal, anlatılması olanaksız,
Sırlarla dolu geceye –
Dünya uzaklarda,
İndirilmiş gibi derin bir mezara
Ne kadar da çorak ve yapayalnız
Bulunduğu yer şimdi!
Derin bir hüzün yankılanmakta
Göğsünün tellerinden
Anıların uzaklığı
Gençliğin arzuları
Çocukluktaki düşler
Bütün bir uzun yaşamın
Kısacık sevinçleri
Ve nafile umutları
Kurşuni giysilerle gelmekteler
Günbatımından sonraki
Akşam sisleri gibi,
Batış.
Dünya uzaklarda
Rengârenk hazlarıyla.
Başka yerlerde
Kurmuş ışık
Neşeli çadırlarını.
Bir daha asla dönmeyecek mi
Sadık çocuklarına
Bahçesine
Görkemli evine?
Ama nedir bu kaynayan
Bunca serin ve rahatlatıcı
Bunca sezgilerle yüklü
Yüreğin altından
Ve yutan

Der Wehmuth weiche Luft,
Hast auch du
Ein menschliches Herz
Dunkle Macht?
Was hältst du
Unter deinem Mantel
Das mir unsichtbar kräftig
An die Seele geht?
Du scheinst nur furchtbar –
Köstlicher Balsam
Träuft aus deiner Hand
Aus dem Bündel Mohn
In süßer Trunkenheit
Entfaltest du die schweren Flügel des Gemüths.
Und schenkst uns Freuden
Dunkel und unaussprechlich
Heimlich, wie du selbst, bist
Freuden, die uns
Einen Himmel ahnden lassen.
Wie arm und kindisch
Dünkt mir das Licht,
Mit seinen bunten Dingen
Wie erfreulich und gesegnet
Des Tages Abschied.
Also nur darum
Weil die Nacht dir
Abwendig macht die Dienenden
Säetest du
In des Raums Weiten
Die leuchtenden Kugeln
Zu verkünden deine Allmacht
Deine Widerkehr
In den Zeiten deiner Entfernung.
Himmlischer als jene blitzenden Sterne

Hüznün yumuşacık havasını
Senin de
İnsanca bir yüreğin mi var
Ey karanlık güç?
Ne gizliyorsun öyle
Paltonun altında
Görünmeksizin bunca güçlü
Etkileyen ruhumu?
Korkunç olan, görünüşün yalnızca –
Değerli bir merhem
Damlamakta ellerinden
Ayçiçeği demetinden
Tatlı bir sarhoşluk içersinde
Açmaktasın ruhun ağır kanatlarını.
Ve sevinçler armağan ediyorsun bizlere
Karanlık ve dile getirilemez
Tıpkı sen gibi gizli
Sevinçler, bizlere
Bir cenneti çağrıştırmaktalar.
Ne kadar yoksul ve çocukça
Geliyor bana ışık
O alacalı nesneleriyle
Ne kadar da sevindirici ve kutsanmış
Günün veda edişi.
Demek ki sadece bu nedenle
Yani gece hizmet edenleri senden uzaklaştırdı diye
Ektin
Uzamın enginliklerine
O parlak küreleri
İlan etmek için sonsuz gücünü
Dönüşünü
Uzak kaldığın vakitlerde.
O parıldayan yıldızlardan çok daha bir gökyüzü
Gibi gelmekte bizlere

In jenen Weiten
Dünken uns die unendlichen Augen
Die die Nacht
In uns geöffnet.
Weiter sehn sie
Als die blassesten
Jener zahllosen Heere
Unbedürftig des Lichts
Durchschaun sie die Tiefen
Eines liebenden Gemüths,
Was einen höhern Raum
Mit unsäglicher Wollust füllt.
Preis der Weltköniginn,
Der hohen Verkündigerinn
Heiliger Welt,
Der Pflegerinn
Seliger Liebe
Du kommst, Geliebte –
Die Nacht ist da –
Entzückt ist meine Seele –
Vorüber ist der irrdische Tag
Und du bist wieder Mein.
Ich schaue dir ins tiefe dunkle Auge,
Sehe nichts als Lieb u[nd] Seligkeit.
Wir sinken auf der Nacht Altar
Aufs weiche Lager –
Die Hülle fällt
Und angezündet von dem warmen Druck
Entglüht des süßen Opfers
Reine Glut.

Gecenin içimizde açtığı
Sonsuz gözler
Çok daha uzağı görebiliyorlar
O sayısız orduların
En solgunlarının yapabildiğinden
Işığa gereksinim duymaksızın
İnebiliyorlar derinliklerine
Seven bir ruhun,
Bu da daha yüce bir uzamı
Anlatılamaz bir şehvetle dolduruyor.
Dünyanın kraliçesinin ödülü,
Kutsal dünyanın
Yüce müjdecisinin,
Bakıcısının
Kutsanmış aşkın ödülü,
Sen geliyorsun, sevgilim –
Gece geliyor –
Hazla doluyor ruhum –
Geçip gitmiş yeryüzünün gündüz vakti
Ve sen yine benimsin.
Derin ve kopkoyu gözlerine bakıyorum,
Sevgiden ve mutluluktan başka bir şey göremiyorum.
Diz çöküyoruz gecenin mihrabında
Yumuşak yatağa –
Dökülüyor kılıflar
Ve sıcacık temastan alev alırcasına
Korlaşıyor tatlı kurbanın
Katıksız ateşi.

2.
Muß immer der Morgen wiederkommen?
Endet nie des Irrdischen Gewalt?
Unselige Geschäftigkeit verzehrt
Den himmlischen Anflug der Nacht?
Wird nie der Liebe geheimes Opfer
Ewig brennen?
Zugemessen ward
Dem Lichte Seine Zeit
Und dem Wachen –
Aber zeitlos ist der Nacht Herrschaft,
Ewig ist die Dauer des Schlafs.
Heiliger Schlaf!
Beglücke zu selten nicht
Der Nacht Geweihte –
In diesem irrdischen Tagwerck.
Nur die Thoren verkennen dich
Und wissen von keinem Schlafe
Als den Schatten
Den du mitleidig auf uns wirfst
In jener Dämmrung
Der wahrhaben Nacht.
Sie fühlen dich nicht
In der goldnen Flut der Trauben
In des Mandelbaums
Wunderöl
Und dem braunen Safte des Mohns.
Sie wissen nicht
Daß du es bist
Der des zarten Mädchens
Busen umschwebt
Und zum Himmel den Schoos macht –
Ahnden nicht
Daß aus alten Geschichten

2.
Hep yeniden gelmek zorunda mıdır sabah?
Hiç son bulmaz mı yeryüzünün gücü?
Uğursuz bir koşuşturma kemirmek zorunda mıdır
Gecenin cennetsi uçuşunu?
Hiç sonsuza kadar yanmayacak mı
Aşkın o gizli kurban ateşi?
Biçilmişti ışığa zamanı
Ve uyanıklığa –
Ama amansızdır gecenin hükümranlığı,
Uykunun süresi, sonsuzluktur.
Ey kutsal uyku!
Cimri davranma mutlu etmekte
Geceye adanmışları –
Dünya halinin bu koşuşturmasında.
Yalnızca delilerdir seni yanlış tanıyanlar
Ve başkaca uyku bilmezler
Senin acıyarak üstümüze örttüğün
Gölgeden başka
O hakiki gecenin karanlığında.
Hissedemezler seni
Asmaların altın çağlayanında
Bademağaçlarının
Mucizevi yağında
Ve ayçiçeğinin kahverengi özsuyunda.
Bilmezler
Narin genç kızın
Göğüslerinde esenin
Ve orayı cennetin kucağına çevirenin
Sen olduğunu –
Sezemezler
Senin eski öykülerden
Cenneti açarak geldiğini
Ve anahtarlarını taşıdığını

Du himmelöffnend entgegentrittst
Und den Schlüssel trägst
Zu den Wohnungen der Seligen,
Unendlicher Geheimnisse
Schweigender Bote.

Kutsanmışların evlerinin,
Ey sonsuz gizlerin
Suskun habercisi.

3.

Einst, da ich bittre Thränen vergoß –

Da in Schmerz aufgelöst meine Hoffnung zerrann und ich einsam stand an dem dürren Hügel, der in engen dunkeln Raum die Gestalt meines Lebens begrub, Einsam, wie noch kein Einsamer war, von unsäglicher Angst getrieben, Kraftlos, nur ein Gedanken des Elends noch, – Wie ich da nach Hülfe umherschaute, Vorwärts nicht könnte und rückwärts nicht – und am fliehenden, verlöschten Leben mit unendlicher Sehnsucht hing – da kam aus blauen Fernen, Von den Höhen meiner alten Seligkeit ein Dämmrungs Schauer – Und mit einemmale riß das Band der Geburt, des Lichtes Fessel – Hin floh die irrdische Herrlichkeit und meine Trauer mit ihr. Zusammen floß die Wehmuth in Eine neue unergründliehe Welt – Du Nachtbegeisterung, Schlummer des Himmels kamst über mich. Die Gegend hob sich sacht empor – über der Gegend schwebte mein entbundner neugeborner Geist. Zur Staubwolke wurde der Hügel und durch die Wolke sah ich die verklärten Züge der Geliebten – In Ihren Augen ruhte die Ewigkeit – ich faßte ihre Hände und die Thränen wurden ein funkelndes, unzerreißliches Band. Jahrtausende zogen abwärts in die Ferne, wie Ungewitter – An ihrem Halse weint ich dem neuen Leben entzückende Thränen. Das war der Erste Traum in dir. Er zog vorüber aber sein Abglanz blieb der ewige unerschütterliche Glauben an den Nachthimmel und seine Sonne, die Geliebte.

3.

Bir zamanlar, acı gözyaşları döktüğümde – Umutlarım acılarda eriyerek yitip gittiğinde, ve karanlık, daracık bir hücrede yaşamımı saklayan çorak tepede dururken, daha önce hiçbir yalnızın olmadığı kadar yalnız, anlatılması olanaksız bir korkunun önünde sürüklenerek, güçsüz, sadece sefil bir düşünce olarak, – O sırada, ne geriye ne de ileriye gidebilirken, yardım bulmak için etrafa bakındığımda – ve kaçıp giden, sönmüş yaşama sonsuz bir özlemle tutunmuşken – işte tam o sırada, bir şafak rüzgârıdır esti mavi uzaklıklardan, eski mutluluğumun doruklarından – Ve bir anda koptu doğumla olan bağ, ışığın zincirleri – Yeryüzünün görkemi ve onunla birlikte bütün kederim de uçup gitti. Onunla hüzün de yeni ve açıklanabilmesi olanaksız bir dünyaya aktı – Sen, ey gecenin coşkusu, cennetin mahmurluğu, her yanımı kapladın. Zemin, hafiften yükseldi – üzerinde özgürlüğüne kavuşmuş, yeni doğan ruhum dalgalandı. Bir toz bulutuna dönüştü tepe ve bulutun içinden sevgilinin bulanık yüz çizgilerini gördüm – Gözlerinde sonsuzluk dinleniyordu – elleri̇ni tuttum, ve gözyaşları parlak, kopmaz bir bağa dönüştü. Binyıllar, fırtınalar gibi uzaklara kaydı – Onun boynuna sarılıp yeni yaşam için haz dolu gözyaşları döktüm. Bu, sendeki tek rüyaydı. Uçup gitti, ama geride yansıması olarak gecenin göğüne ve onun güneşine, sevgiliye olan o sonsuz ve sarsılmaz inanç kaldı.

4.

4. Sehnsucht nach dem Tode. Er saugt an mir. 5. Xstus. Er hebt den Stein v[om] Grabe.

Nun weiß ich wenn der lezte Morgen seyn wird – wenn das Licht nicht mehr die Nacht und die Liebe scheucht, wenn der Schlummer ewig, und nur Ein unerschöpflicher Traum seyn wird. Himmlische Müdigkeit verläßt mich nun nicht wieder. Weit und mühsam war der Weg zum heilgen Grabe und das Kreutz war schwer. Wessen Mund einmal die krystallene Woge nezte, die gemeinen Sinnen unsichtbar, quillt in des Hügels dunkeln Schoos, an dessen Fuß die irrdische Flut bricht, wer oben stand auf diesem Grenzgebürge der Welt und hinüber sah, in das neue Land, in der Nacht Wohnsitz, warlich der kehrt nicht in das Treiben der Welt zurück, in das Land, wo das Licht regiert und ewige Unruh haußt. Oben baut er sich Hütten Hütten des Friedens, sehnt sich und liebt, schaut hinüber, bis die willkommenste aller Stunden hinunter ihn in den Brunnen der Quelle zieht. Alles Irrdische schwimmt oben auf und wird von der Höhe hinabgespült, aber was Heilig ward durch der Liebe Berührung rinnt aufgelöst in verborgenen Gängen auf das jenseitige Gebiet, wo es, wie Wolken sich Mit entschlummerten Lieben mischt.

Noch weckst du,
Muntres Licht,
Den Müden zur Arbeit –
Flößest fröliches Leben mir ein.
Aber du lockst mich
Von der Errinnerung
Moosigen Denkmal nicht.
Gern will ich
Die fleißigen Hände rühren

4.

4. Ölüme duyulan özlem. Beni bitiriyor. 5. Xstus. O, taşı mezardan kaldırıyor.

Şimdi biliyorum artık son sabahın ne zaman olacağını – ışığın ne zaman artık ürkütemeyeceğini geceyi ve aşkı, mahmurluğun ne zaman sonrasız olarak ve tek, bitip tükenmez bir rüyaya dönüşeceğini. Cenneti çağrıştıran bir yorgunluk yine terk etmiyor beni. Uzak ve yorucu bir yolculuktu kutsal mezara yaptığım hac ziyareti, ve çarmıh ağırdı. Sıradan insanların algılayamayacakları ve eteklerinden yeryüzünün akışının kaynadığı tepenin karanlık kucağından çıkan o billur dalga; her kim ki bir kez tadına varırsa, yukarılarda, dünyayı sınırlayan sıradağların zirvelerinde durup ötelerdeki yeni ülkeye, gecenin yurduna bakarsa – gerçekten de o kişi bir daha dünya halinin koşuşturmalarına, ışığın sonsuz bir tedirginlikle barındığı o ülkeye bir daha geri dönmez. Yukarıda kulübeler, huzurun kulübelerini yapıyor kendine, özlem duyuyor ve seviyor, ötelere bakıyor, ta ki bütün zamanların en bekleneni onu aşağıya, kaynağın havuzuna çekene kadar – bu dünyadan olan, kendinden emin yüzüyor, fırtınalar tarafından geriye döndürülüyor, ama aşkın dokunuşuyla kutsanan, erimiş olarak gizli geçitlerden karşı kıyıya, tıpkı kokular gibi, mahmurluklarından sıyrılmış aşklarla karışacağı yere doğru akıyor.

Hâlâ uyandırmaktasın,
Ey neşeli ışık,
İşe gitmeleri için yorgunları –
İçimi neşeli yaşamla doldurmaktasın.
Ama baştan çıkaramazsın beni
Hatıraların yosun tutmuş
Anıtından ayrılmam için.
Memnuniyetle dokunmak isterim

Überall umschauen
Wo du mich brauchst,
Rühmen deines Glanzes
Volle Pracht
Unverdroßen verfolgen
Den schönen Zusammenhang
Deines künstlichen Wercks
Gern betrachten
Den sinnvollen Gang
Deiner gewaltigen
Leuchtenden Uhr,
Ergründen der Kräfte
Ebenmaaß
Und die Regeln
Des Wunderspiels
Unzähliger Räume
Und ihrer Zeiten.
Aber getreu der Nacht
Bleibt mein geheimes Herz
Und ihrer Tochter
Der schaffenden Liebe.
Kannst du mir zeigen
Ein ewigtreues Herz?
Hat deine Sonne
Freundliche Augen
Die mich erkennen?
Fassen deine Sterne
Meine verlangende Hand?
Geben mir wieder
Den zärtlichen Druck?
Hast du mit Farben
Und leichten Umriß
Sie geschmückt
Oder war Sie es

Çalışkan ellere
Bana gerek duyduğun
Her yerde olmayı,
Övmeyi parıltılarının
Tüm görkemini
Yılmadan izlemeyi
O güzel bütünlüğünü
Sanat ürünü olan eserinin
İzlemeyi
Anlamlı işleyişini
O parlak
Ve koca saatinin,
Kavramak isterim güçler arasındaki
Uyum ile
Sayısız uzamların
Ve onların zamanlarının
Mucizevi oyunlarının
Kurallarını.
Ama geceye sadık kalır
Gizli yüreğim
Ve gecenin kızı olan
Yaratıcı sevgiye.
Gösterebilir misin bana
Sonrasız sadık bir yürek?
Senin güneşinin
Sevgi dolu gözleri var mı
Beni tanıyabilen?
Yıldızların yakalıyorlar mı
Benim istek dolu ellerimi?
Veriyorlar mı bana yine
O sevecen teması?
Sen misin renklerle
Ve hafiften süsleyen onları
Ya da gece miydi

Die deinem Schmuck
Höhere, liebere Bedeutung gab?
Welche Wollust,
Welchen Genuß,
Bietet dein Leben
Die aufwögen
Des Todes Entzückungen.
Trägt nicht alles
Was uns begeistert
Die Farbe der Nacht –
Sie trägt dich mütterlich
Und ihr verdankst du
All deine Herrlichkeit.
Du verflögst
In dir selbst
In endlosen Raum
Zergingst du,
Wenn sie dich nicht hielte –
Dich nicht bände
Daß du warm würdest
Und flammend
Die Welt zeugtest.
Warlich ich war eh du warst,
Mit meinem Geschlecht
Schickte die Mutter mich
Zu bewohnen deine Welt
Und zu heiligen sie
Mit Liebe.
Zu geben
Menschlichen Sinn
Deinen Schöpfungen.
Noch reiften sie nicht
Diese göttlichen Gedanken.
Noch sind der Spuren

Senin süslerine
Daha yüce ve sevgi dolu anlam kazandıran?
Hangi şehveti,
Hangi hazzı
Sunabilmekte yaşamın
Ölümün hazlarını dengeleyebilen.
Bizi hayran bırakan
Her şey
Taşımıyor mu gecenin rengini –
Bir ana gibi taşımakta seni
Ve ona borçlusun sen
Tüm görkemini.
Kendi içinde
Sonsuz uzamda
Eriyip giderdi,
İyileştirmeseydi eğer seni –
Seni bağlamasaydı
Isınasın
Ve alevlerle
Dünyayı yaratasın diye.
Gerçekten de ben vardım senden önce,
Kendi soyumla
Annem göndermişti beni
Senin dünyanın sakinleri olalım
Ve onu kutsayalım diye
Sevgiyle.
Vermek üzere
İnsanca bir anlam
Senin yarattıklarına.
Henüz olgunlaşmadı
Bu tanrısal düşünceler.
İzleri
Şimdiki zamanımızın
Henüz çok az.

Unsrer Gegenwart
Wenig.
Einst zeigt deine Uhr
Das Ende der Zeit
Wenn du wirst,
Wie unser Einer
Und voll Sehnsucht
Auslöschest u[nd] stirbst.
In mir fühl ich
Der Geschäftigkeit Ende
Himmlische Freyheit,
Selige Rückkehr.
In wilden Schmerzen
Erkenn ich deine Entfernung
Von unsrer Heymath
Deinen Widerstand
Gegen den alten,
Herrlichen Himmel.
Umsonst ist deine Wuth
Dein Toben.
Unverbrennlich
Steht das Kreutz,
Eine Siegesfahne
Unsres Geschlechts.
Hinüber wall ich
Und jede Pein
Wird einst ein Stachel
Der Wollust seyn.
Noch wenig Zeiten
So bin ich los
Und liege trunken
Der Lieb' im Schoos.
Unendliches Leben
Kommt über mich

Bir gün senin saatin de
Zamanın sonunu gösterecek
Sen de bizlerden
Biri gibi olduğunda
Ve özlemle dolu
Sönüp öldüğünde.
İçimde hissediyorum
Sonunun geldiğini koşuşturmaların
Cennetsi özgürlüğü,
Mutlu bir dönüşü.
Yırtıcı acılarla
Anlıyorum uzaklığını
Bizim sılamıza
Direnişini,
Eski ve
Görkemli göğe direnişini
Boşuna öfken
Tepinmen.
Yanması olanaksız
Durmakta çarmıh,
Bir zafer sancağı
Bizim soyumuzun.
Ötelere yuvarlanıyorum,
Ve her acı
Günün birinde
dönüşecek şehvetin dikenine.
Az zaman kaldı,
Sonra kurtulacağım,
Ve sarhoş, uzanacağım
Aşkın kucağına.
Sonsuz yaşam
Dalgalanıyor içimde tüm gücüyle,
Yukarıdan aşağılara bakıyorum,
Oralardaki sana.

Ich sehe von oben
Herunter auf Dich.
An jenem Hügel
Verlischt dein Glanz
Ein Schatten bringet
Den kühlen Kranz
O! sauge Geliebter
Gewaltig mich an
Daß ich bald ewig
Entschlummern kann.
Ich fühle des Todes
Verjüngende Flut
Und harr in den Stürmen
Des Lebens voll Muth.

O tepede
Sönüp gitmekte parıltın –
Bir gölge taşımakta,
Serinlik veren çelengi.
Ah! Tüket beni ey sevgili,
Sonuna kadar tüket ki,
Pek yakında sonrasız
Bir uykuya dalabileyim.
Hissediyorum ölümün
Gençleştirici akışını
Ve direniyorum fırtınalarının
Ortasında yaşamın cesaretle.

5.
Über der Menschen
Weitverbreitete Stämme
Herrschte vor Zeiten
Ein eisernes Schicksal
Mit stummer Gewalt.
Eine dunkle
schwere Binde
lag um ihre
bange Seele.
Unendlich war die Erde.
Der Götter Aufenthalt
Und ihre Heymath.
Reich an Kleinoden
Und herrlichen Wundern.
Seit Ewigkeiten
Stand ihr geheimnisvoller Bau.
Über des Morgens
Blauen Bergen
In des Meeres
Heiligen Schoos
Wohnte die Sonne
Das allzündende
Lebendige Licht.

Alte Welt. Der Tod. Xstus – neue Welt, die Welt der Zukunft – Sein Leiden – Jugend – Botschaft.

Auferstehung. Mit den Menschen ändert die Welt sich. Schluß – Aufruf.

Ein alter Riese
Trug die selige Welt
Fest unter Bergen
Lagen die Ursöhne

5.
İnsanların
Dört bir yana dağılmış kabileleri
Nice zamanlar önce egemenliği altındaydı
Demirden bir yazgının
Dilsiz gücünün.
Karanlık
Ve ağır bir zincir
Sarmıştı
Korku dolu ruhlarını.
Yeryüzü sonsuzdu.
Tanrıların mekânı
Ve insanların vatanı.
Zengindi mücevherlerden
Ve görkemli mucizelerden yana.
Öncesiz zamanlardan beri
Ayaktaydı gizemli yapısı.
Sabahın mavi
Dağlarının üzerinde
Denizin kutsal kucağında
Mekân tutmuştu güneş
O her şeyi kıvılcımlandıran
Canlı ışık.

Eski dünya. Ölüm. – Xstus yeni dünya, geleceğin dünyası – Acıları – Gençliği – Mesaj.

Yeniden diriliş. İnsanlarla değişen dünya. Son – Çağrı.

Yaşlı bir dev
Taşımaktaydı kutsanmış dünyayı
Dağların iyice altında
Yatmaktaydılar ilk oğulları
Toprak ananın –
Acizdiler

Der Mutter Erde –
Ohnmächtig
In ihrer zerstörenden Wuth
Gegen das neue
Herrliche Görtergeschlecht,
Und die befreundeten
Frölichen Menschen.
Des Meeres dunkle
Blaue Tiefe
War einer Göttin Schoos.
Himmlische Schaaren
Wohnten in frölicher Lust
In den krystallenen Grotten –
Flüsse und Bäume
Blumen und Thiere
Hatten menschlichen Sinn,
Süßer schmeckte der Wein
Weil ihn blühende Götterjugend
Den Menschen gab –
Des goldnen Korns
Volle Garben
Waren ein göttliches Geschenk.
Der Liebe trunkne Freuden
ein heiliger Dienst
Der himmlischen Schönheit.
So war das Leben
Ein ewiges Fest
Der Götter und Menschen.
Und kindlich verehrten
Alle Geschlechter
Die zarte, köstliche Flamme
Als das Höchste der Welt.
Nur Ein Gedanke wars
Der furchtbar zu den frohen Tischen trat

Yıkıcı öfkeleri içersinde
Yeni ve görkemli
Tanrılar soyu
Ve birbirleriyle dost
Neşeli insanlar karşısında.
Denizin karanlık
Mavi derinliği
Bir tanrıçanın kucağıydı.
Kutsanmış kalabalıklar
Kristal mağaralarda
Neşe içersinde yaşamaktaydı –
Nehirlerin ve ağaçların
Çiçeklerin ve hayvanların
İnsanca bir anlamı vardı,
Damaklarda daha bir tatlıydı şarap
Onu insanlara sunduğu için
Tanrıların çiçeklenen gençliği –
Altın renkli buğdayın
Dolu demetleri
Tanrısal bir armağandı.
Aşkın esrikliğindeki sevinçler
Kutsal bir hizmetiydi
Tanrısal güzelliğin.
Böylece yaşam
Sonrasız bir şenlikti
Tanrılarda ve insanlarda.
Ve çocuksu bir tutumla onurlandırmaktaydılar
Bütün kuşaklar
O narin ve güzel alevi
Dünyanın en yüce varlığı olarak.
Yalnızca tek bir düşünce
Korkunç bir biçimde yaklaşıyordu neşeli masalara
Ve ruhları vahşi bir dehşete salıyordu.
Bu noktada Tanrıların elinde bile yoktu

Und das Gemüth in wilde Schrecken hüllte.
Hier wußten selbst die Götter keinen Rath,
Der das Gemüth mit süßen Troste füllte,
Geheimnißvoll war dieses Unholds Pfad
Des Wuth kein Flehn und keine Gabe stillte –
Es war der Tod, der dieses Lustgelag
Mit Angst u[nd] Schmerz u[nd] Thränen unterbrach.
Auf ewig nun von allem abgeschieden
Was hier das Herz in süßer Wollust regt –
Getrennt von den Geliebten, die hienieden
Vergebne Sehnsucht, langes Weh bewegt –
Schien nur dem Todten matter Traum beschieden
Ohnmächtges Ringen nur ihm auferlegt.
Zerbrochen war die Woge des Genusses
Am Felsen des unendlichen Verdrusses.
Mit kühnem Geist und hoher Sinnenglut
Verschönte sich der Mensch die grause Larve –
Ein blasser Jüngling löscht das Licht u[nd] ruht –
Sanft ist das Ende, wie ein Wehn der Harfe –
Errinnrung schmilzt in kühler Schattenflut
Die Dichtung sangs dem traurigen Bedarfe
Doch unenträthselt blieb die ewge Nacht
Das ernste Zeichen einer fernen Macht.
Zu Ende neigte
Die Alte Welt sich.
Der lustige Garten
Des jungen Geschlechts
Verwelkte
Und hinaus
In den freyeren Raum
Strebten die erwachsenen
Unkindlichen Menschen.
Verschwunden waren die Götter.
Einsam und leblos

Sıkılan yürekleri doldurabilecek bir teselli.
Gizemliydi bu canavarın yolu,
Öfkesini hiçbir yakarış ve kurban yatıştıramıyordu;
Ölümdü, bu neşeli şöleni
Korku, acı ve gözyaşlarıyla kesen yarıda.
Şimdi burada ne varsa, tatlı bir şehvetle
Yüreği dalgalandıran, hepsinden kopmuş –
Boşuna bir özlemin peşinde, acılarla
Bu derinliklerde gezinen sevgiliden de ayrı –
Ölenin kaderi yalnızca soluk bir düştü görünüşte
Ve tek yolu boşuna çaba harcamaktı.
Kırılmıştı hazzın dalgaları
Sonsuz bir hüznün kayalarında.
Serinkanlı bir ruhla ve ateşli duygularla
Güzelleştirdi insan kendini korkutucu larvadan –
Şimdi solgun benizli bir genç ışığı kapatıp dinlenmekte –
Arpın acılı ezgileri gibi gelmekte yumuşak bir son –
Anılar erimekte gölgelerin serin sularında
Böylece söyledi şarkı kendini, hüzünlü bir ihtiyaçla,
Ama gizleri çözülemeden kaldı sonsuz gece,
Uzak bir gücün ciddi habercisi kimliğiyle.
Sona doğru eğildi
Yaşlı dünya.
Neşeli bahçesi
Genç soyun
Solup gitti
Ve dışarılara
Daha özgür bir ortama
Varmaya çalıştılar yetişkin
Çocuksu olmayan insanlar.
Kaybolup gitmişlerdi tanrılar.
Yapayalnız ve cansızdı
Doğa
Kaskatı sayıyla ve

Stand die Natur
Entseelt von der strengen Zahl
Und der eisernen Kette
Gesetze wurden.
Und in Begriffe
Wie in Staub und Lüfte
Zerfiel die unermeßliche Blüthe
Des tausendfachen Lebens.
Entflohn war
Der allmächtige Glauben
Und die allverwandelnde
Allverschwisternde
Himmelsgenossinn
Die Fantasie.
Unfreundlich blies
Ein kalter Nordwind
Über die erstarrte Flur
Und die Wunderheymath
Verflog in den Aether
Und des Himmels
Unendliche Fernen
Füllten mit leuchtenden Welten sich.
Ins tiefere Heiligthum
In des Gemüths höhern Raum
Zog die Seele der Welt
Mit ihren Mächten
Zu walten dort
Bis zum Anbruch
Des neuen Tags,
Der höhern Weltherrlichkeit.
Nicht mehr war das Licht
Der Götter Aufenthalt
Und himmlisches Zeichen –
Den Schleyer der Nacht

Demir zincir yüzünden ruhsuzlaşmış
Yasalara dönüşmüştü.
Ve kavramlara bölündü
Toza ve havaya karşırcasına
Ölçüsüz zenginliği
Bin yüzlü yaşamın.
Kaçıp gitmişti
Gücü her şeye yeten inanç
Ve her şeyi değiştiren
Herkesi birbiriyle kardeş kılan
Cennetsi yoldaşı
İmgelemin.
Esti sevimsiz
Soğuk bir kuzey rüzgârı
Donmuş düzlüğün üzerinden
Ve mucize vatan
Karışıp gitti boşluğa
Sonsuz uzaklıkları
Parlak dünyalarla doldu.
Daha derinlerde bir kutsal yere
Ruhun daha yüce uzamlarına
Çekildi dünyanın ruhu
Bütün güçleriyle
Egemen olmak için orada
Doğuşuna kadar
Yeni günün,
Daha yüce bir dünya görkeminin.
Artık ışık ne
Tanrıların mekânıydı
Ne de cennetten bir işaret –
Gecenin peçelerini
Taktılar yüzlerine
Gece
Vahiylerin doğurgan

Warfen Sie über sich
Die Nacht ward
Der Offenbarungen
Fruchtbarer Schoos.
Mitten unter den Menschen
Im Volk, das vor allen
Verachtet,
Zu früh reif
Und der seligen Unschuld der Jugend
Trotzig fremd geworden war,
Erschien die neue Welt
Mit niegesehnen Angesicht –
In der Armuth
Wunderbarer Hütte –
Ein Sohn der ersten Jungfrau u[nd] Mutter –
Geheimnißvoller Umarmung
Unendliche Frucht.
Des Morgenlands
Ahnende, blüthenreiche
Weisheit
Erkannte zuerst
Der neuen Zeit Beginn.
Ein Stern wies ihr den Weg
Zu des Königs
Demüthiger Wiege.
In der weiten Zukunft Namen
Huldigte sie ihm
Mit Glanz u[nd] Duft
Den höchsten Wundern der Natur.
Einsam entfaltete
Das himmlische Herz sich
Zu der Liebe
Glühenden Schoos
Des Vaters hohen Antlitz zugewandt –

Rahmine dönüştü.
İnsanların ortasında
Herkesçe aşağı görülüp
Çok erken olgunlaşan
Ve gençliğin kutsanmış masumiyetine
İnatla yabancılaşmış halkın arasında
Belirdi yeni dünya
Daha önce görülmedik bir yüzle –
Yoksulluğunda
Mucizevi kulübenin –
İlk bakirenin ve annenin bir oğlu –
Gizemli bir sarılışın
Sonsuz meyvesi.
Doğunun
Sezebilen, zengin filizli
Bilgeliği
Kavradı önce
Yeni zamanın başlangıcını.
Bir yıldız ona gösterdi
Kralın sade beşiğine
Giden yolu.
Engin geleceğin adına
Onu parıltılarla ve kokularla
Doğanın en yüce mucizeleriyle selamladı.
Yalnız başına, dönüştürdü kendini
Kutsal yürek
Sevginin
Ateş gibi yanan kucağına
Babanın yüce çehresine dönük olarak –
Ve dinlenirken sezgilerle kutsanmış göğsünde
Sevgi dolu ve ciddi annenin.
Taparcasına coşkuyla
Baktı kehanette bulunan gözleri
Filizlenmekte olan çocuğun

Und ruhend an dem ahndungsselgen Busen
Der lieblichernsten Mutter.
Mit vergötternder Inbrunst
Schaute das weissagende Auge
Des blühenden Kindes
Auf die Tage der Zukunft,
Nach seinen Geliebten,
Den Sprossen seines Götterstamms,
Unbekümmert über seiner Tage
Irrdisches Schicksal.
Bald sammelten die kindlichsten Gemüther
Von allmächtiger Liebe
Wundersam ergriffen
Sich um ihn her.
Wie Blumen keimte
Ein neues, fremdes Leben
In seiner Nähe –
Unerschöpfliche Worte
Und der Botschaften Fröhligste
Fielen wie Funken
Eines göttlichen Geistes
Von seinen freundlichen Lippen.
Von ferner Küste
Unter Hellas
Heitern Himmel geboren
Kam ein Sänger
Nach Palaestina.
Und ergab sein ganzes Herz
Dem Wunderkinde:
Der Jüngling bist du, der seit langer Zeit
Auf unsren Gräbern steht in tiefen Sinnen –
Ein tröstlich Zeichen in der Dunkelheit
Der höhern Menschheit freudiges Beginnen.
Was uns gesenkt in tiefe Traurigkeit

Geleceğin günlerine,
Sevdiklerine,
Tanrısal kökeninin mirasçılarına,
Umursamaksızın kendi günlerinin
Yeryüzü yazgısını.
Toplandılar kısa sürede en çocuksu ruhlar
Gücü her şeye yeten sevginin
Mucizevi etkisiyle
Onun çevresinde.
Çiçekler gibi göverdi
Yeni ve yabancı bir yaşam
Yakınında –
Tükenmesi olanaksız sözcükler
Ve en neşeli müjdeler
Döküldü kıvılcımları gibi
Tanrısal bir ruhun
Onun sevecen dudaklarından.
Uzak kıyılarda
Ege'nin
Neşeli göğü altında doğmuş
Bir şarkıcı geldi
Filistin'e.
Ve tüm yüreğini
Mucize çocuğa açtı:
Sen, o çocuksun, nice zamanlardan bu yana
Mezarlarımızın üstünde derin anlamlarla süzülen;
Teselli eden bir işaretsin karanlıklarda –
Daha yüce bir insanlığın sevinçli başlangıcı için.
Ne vardı ise bizi derin bir kedere gömen,
Şimdi tatlı bir özlemle bizden uzaklara gitmekte.
Ölümdeyken müjdelenmişti sonsuz yaşam,
Sen ki ölümsün, bizi sonunda sen kavuşturdun sağlığa.
Ozan çıkıp gitti
İçi neşe dolu

Zieht uns mit süßer Sehnsucht nun von hinnen.
Im Tode ward das ewge Leben kund –
Du bist der Tod und machst uns erst gesund.
Der Sänger zog
Voll Freudigkeit
Nach Indostan
Und nahm ein Herz
Voll ewger Liebe mit,
Und schüttete
In feurigen Gesängen
Es unter jenem milden Himmel aus
Der traulicher
An die Erde sich schmiegt,
Daß tausend Herzen
Sich zu ihm neigten
Und die fröliche Botschaft
Tausendzweigig emporwuchs.
Bald nach des Sängers Abschied
Ward das köstliche Leben
Ein Opfer des menschlichen
Tiefen Verfalls –
Er starb in jungen Jahren
Weggerißen
Von der geliebten Welt
Von der weinenden Mutter
Und seinen Freunden.
Der unsäglichen Leiden
Dunkeln Kelch
Leerte der heilige Mund,
In entsezlicher Angst
Naht' ihm die Stunde der Geburt
Der neuen Welt.
Hart rang er mit des alten Todes Schrecken
Schwer lag der Druck der alten Welt auf ihm

Hindistan'a
Ve içi sonrasız sevgiyle dolu
Bir yüreği aldı yanına,
Ve boşalttı onun içini
Ateşli şarkılarla
Toprakla daha bir içten kaynaşan
O ılıman gökyüzünün altında,
Öyle ki, belki bin yürek
Ona doğru eğildi
Ve neşeli müjde
Binlerce dal halinde yükseldi.
Şarkıcının ayrılışından hemen sonra
O güzel yaşam
Kurbanı oldu insanın
Derin çöküşünün –
Şarkıcı gencecik öldü
Koparılmış olarak
Sevdiği dünyadan
Ağlayan anneden
Ve dostlarından.
Anlatılamaz acıların
Karanlık kadehini
Kutsal dudaklar boşalttı,
Tüyler ürpertici bir korkuyla
Yaklaştı ona doğumu
Yeni dünyanın.
Kıyasıya boğuştu eski dünyanın dehşetiyle
Eski dünyanın üstündeki baskısı ağırdı
Bir kez daha sevgiyle anneye baktı –
O sırada sonsuz sevginin
Kurtarıcı eli uzandı –
Ve şarkıcı, son uykusuna daldı.
Sadece birkaç gün boyunca
Örttü koyu bir peçe

Noch einmal sah er freundlich nach der Mutter –
Da kam der ewigen Liebe
Lösende Hand –
Und er entschlief.
Nur wenige Tage
Hieng ein tiefer Schleyer
Über das brausende Meer – über das finstre bebende Land
Unzählige Thränen
Weinten die Geliebten.
Entsiegelt ward das Geheimniß
Himmlische Geister hoben
Den uralten Stein
Vom dunklen Grabe –
Engel saßen bey dem Schlummernden,
Lieblicher Träume
Zartes Sinnbild.
Er stieg in neuer Götterherrlichkeit
Erwacht auf die Höhe
Der verjüngten, neugebornen Welt
Begrub mit eigner Hand
Die alte mit ihm gestorbne Welt
In die verlaßne Höhle
Und legte mit allmächtiger Kraft
Den Stein, den keine Macht erhebt, darauf.
Noch weinen deine Lieben
Thränen der Freude
Thränen der Rührung
Und des unendlichen Danks
An deinem Grabe –
Sehn dich noch immer
Freudig erschreckt
Auferstehn
Und sich mit dir –

Köpüklenen denizi – karanlık sarsıntılar geçiren
Yeryüzünü
Sayısız gözyaşları
Döktüler sevenler.
Gizin mührü sökülmüştü
Cennetten gelen ruhlar kaldırdılar
En eski zamanlardan kalma taşı
Karanlık mezardan –
Melekler oturmaktaydı uyuyanın yanında,
Sevimli düşlerin
Narin simgeleri.
Yeni bir tanrısal görkemle tırmandı uyuyan
Gençleşmiş, yeniden doğma dünyanın
Doruklarında uyanarak
Gömdü kendi elleriyle
Onunla birlikte ölen eski dünyayı
Terk edilen mağaraya
Ve tüm gücüyle örttü
Hiçbir gücün kaldıramadığı taşı üstüne.
Hâlâ dökmekteler seni sevenler
Sevinç gözyaşlarını
Duygulanışın gözyaşlarını
Ve sonsuz şükranın gözyaşlarını
Mezarında –
Seni hâlâ görmekteler
Sevinçli bir korkuyla
Dirilirken
Ve kendilerini de birlikte –
Tatlı bir coşkuyla
Kutsanmış göğsünde
Ağlarken annenin ve dostların
Sadık yüreklerine kapanmış –
Koştuğunu özlemle dopdolu
Babanın kollarına

Mit süßer Inbrunst
Weinen an der Mutter
Seligen Busen
Und an der Freunde
Treuem Herzen –
Eilen mit voller Sehnsucht
In des Vaters Arm
Bringend die junge
Kindliche Menschheit
Und der goldnen Zukunft
Unversieglichen Trank.
Die Mutter eilte bald dir nach
In himmlischen Triumpf –
Sie war die Erste
In der neuen Heymath
Bey dir.
Lange Zeiten
Entfloßen seitdem
Und in immer höhern Glanze
Regte deine neue Schöpfung sich
Und Tausende zogen
Aus Schmerzen u[nd] Qualen
Voll Glauben und Sehnsucht
Und Treue dir nach.
Und walten mit dir
Und der himmlischen Jungfrau
Im Reiche der Liebe;
Und dienen im Tempel
Des himmlischen Todes.
Gehoben ist der Stein
Die Menschheit ist erstanden
Wir alle bleiben dein
Und fühlen keine Banden
Der herbste Kummer fleucht

Beraberinde genç
Çocuksu insanlığı ve altın geleceğin
Tükenmesi olanaksız iksirini de getirerek.
Annen hemen senin arkandan koşmuştu
Cennetsi bir zaferle –
O ilk kişiydi
Yeni vatanda
Varan senin yanına.
Uzun zamanlar geçti
O zamandan beri
Ve hep daha büyük bir görkemle
Devindi yeni yaratın
Ve binlerce insan
Sancılar ve acılarla
İnançla ve özlemle
Ve sadakatle dolu ardından geldiler.
Ve şimdi seninle
Ve de cennetin bakiresiyle dolanmaktalar
Sevginin imparatorluğunda;
Ve hizmet etmekteler
Cennetteki ölümün tapınağında.
Kaldırıldı taş –
İnsanlık yaratıldı –
Senin kalıyoruz hepimiz
Ve atmışız tüm zincirlerimizi.
En acı kederler bile kaçıp gitmekte
Senin altın kâsenin önünde,
Geri çekildiğinde yeryüzü ve yaşam
Son akşam yemeğinde.
Düğüne çağırmakta ölüm –
Aydınlık yanmakta lambalar –
Bakireler yerlerinde durmaktalar –
Sıkıntı yok yağdan yana –
Keşke yankılansaydı şimdiden

Im lezten Abendmale
Vor deiner goldnen Schaale
Wenn Erd und Leben weicht.
Zur Hochzeit ruft der Tod
Die Lampen brennen helle
Die Jungfraun sind zur Stelle
Um Oel ist keine Noth.
Erklänge doch die Ferne
Von deinem Zuge schon
Und ruften uns die Sterne
Mit Menschenzung und Ton.
Nach dir, Maria, heben
Schon tausend Herzen sich
In diesem Schattenleben
Verlangten sie nur dich.
Sie hoffen zu genesen
Mit ahndungsvoller Lust
Drückst du sie, heilges Wesen
An deine treue Brust.
So manche die sich glühend
In bittrer Qual verzehrt
Und dieser Welt entfliehend
Nur dir sich zugekehrt
Die hilfreich uns erschienen
In mancher Noth und Pein –
Wir kommen nun zu ihnen
Um ewig da zu seyn.
Nun weint an keinem Grabe
Für Schmerz, wer liebend glaubt.
Der Liebe süße Habe
Wird keinem nicht geraubt.
Von treuen Himmelskindern
Wird ihm sein Herz bewacht
Die Sehnsucht ihm zu lindern

Uzaklar senin gelişinle,
Ve seslenselerdi yıldızlar bizlere
İnsanların diliyle ve sesleriyle.
Sana, ey Meryem Ana, yükselmekte
Daha şimdiden binlerce yürek.
Onlar bu gölge yaşamda
Sadece seni istediler.
İyileşmeyi umut etmekteler
Sezgi dolu bir hazla –
Bastırmaktasın, sen ey kutsal varlık,
Onları sadık bağrına.
Kimileri, yanarcasına ve
Kendilerini yiyerek buruk acılarla
Ve bu dünyadan kaçarcasına,
Sana döndüler;
Sen ki çıkmıştın karşımıza
Kimi acılarımızda ve sıkıntılarımızda –
Onlara biz de katılıyoruz şimdi,
Hep varolabilmek için sonsuzluğa kadar.
Şimdi ağlamayın hiçbir mezarın başında
Acılar için, kim severek inanırsa,
Aşkın o tatlı hazinesinin
Sonunda herkesten çalınacağına –
Hafifletmek için özlemin acısını,
Gece içini doldurur coşkuyla –
Ve tutulur yüreğinin nöbeti
Cennetin sadık çocuklarınca.
Üzülmeyin, çünkü yaşam
İlerlemekte sonsuz yaşama;
İçimizdeki korla daha bir engin,
Berraklaşmakta duyularımız.
Yıldızların dünyası akar,
Dönüşür yaşamın altın şarabına,
Varacağız onun tadına

Begeistert ihn die Nacht.
Getrost das Leben schreitet
Zum ewgen Leben hin
Von innrer Glut geweitet
Verklärt sich unser Sinn.
Die Sternwelt wird zerfließen
Zum goldnen Lebens Wein
Wir werden sie genießen
Und lichte Sterne seyn.
Die Lieb' ist frey gegeben
Und keine Trennung mehr
Es wogt das volle Leben
Wie ein unendlich Meer –
Nur Eine Nacht der Wonne
Ein ewiges Gedicht –
Und unser aller Sonne
Ist Gottes Angesicht.

Ve parlak yıldızlar olacağız.
Özgür bırakıldı sevgi,
Ve ayrılık da yok bundan böyle.
Yaşam, tüm gücüyle,
Dalgalanmakta sonsuz bir deniz gibi.
Hazzın yalnızca tek bir gecesi –
Sonsuz bir şiir –
Ve hepimizin güneşidir
Tanrının çehresi.

6.

Hinunter in der Erde Schoos
Weg aus des Lichtes Reichen
Der Schmerzen Wuth und wilder Stoß
Ist froher Abfahrt Zeichen.
Wir kommen in dem engen Kahn
Geschwind am Himmelsufer an.
Gelobt sey uns die ewge Nacht,
Gelobt der ewge Schlummer,
Wohl hat der Tag uns warm gemacht
Und welk der lange Kummer.
Die Lust der Fremde gieng uns aus.
Zum Vater wollen wir nach Haus.
Was sollen wir auf dieser Welt
Mit unsrer Lieb' u[nd] Treue –
Das Alte wird hintangestellt,
Was kümmert uns das Neue.
O! einsam steht und tiefbetrübt
Wer heiß und fromm die Vorzeit liebt.
Die Vorzeit wo die Sinne licht
In hohen Flammen brannten,
Des Vaters Hand und Angesicht
Die Menschen noch erkannten,
Und hohen Sinns, einfältiglich
Noch mancher seinem Urbild glich.
Die Vorzeit wo an Blüthen reich
Uralte Stämme prangten,
Und Kinder für das Himmelreich
Nach Tod u[nd] Qual verlangten
Und wenn auch Lust u[nd] Leben sprach
Doch manches Herz für Liebe brach.
Die Vorzeit, wo in Jugendglut
Gott selbst sich kundgegeben
Und frühem Tod in Liebesmuth

6.
Şimdi aşağıya, toprağın kucağına,
Işığın ülkelerinin uzağına,
Neşeli bir yolculuğun işaretleridir
Acının öfkesi ve vahşi darbeleri.
Varıyoruz küçük bir kayıkla hızla
Cennetin kıyılarına.
Övgüler olsun sana, ey sonsuz gece,
Övgüler sana, sonsuz uyku.
Gerçi bizi ısıtan, gün ışığı oldu,
Ve uzun kederlerdi solduran.
Yitirdik yabandan aldığımız zevkleri,
Şimdi istediğimiz, babamızın evi.
Ne yapalım bu dünyada
Sevgimizle ve sadakatimizle.
Esirgenmekte eskisi,
O halde işimize yaramaz yenisi.
Her kim ki bağlıdır eski zamanlara körü körüne,
Sadece yalnızlık ve keder düşer hissesine.
O eski zamanlar ki, duyular parlak,
Yüksek alevlerin içinde yanmaktaydı,
İnsanoğlu henüz yeni tanımaktaydı
Babanın ellerini ve çehresini,
Ve kimileri de budalaca bir gururla
Ona benzetmekteydi kendini.
O eski zamanlar ki, köhne ağaç gövdeleri
Hâlâ çiçekleriyle övünmekteydiler,
Ve çocuklar, cennetin uğruna
Acıyı ve ölümü istemekteydiler.
Haz ve yaşam dile gelse bile,
Kimi yürek de kırılmaktaydı aşkın hüznüyle.
O eski zamanlar ki, gençliğin ateşine
Kaptırmıştı kendini Tanrı bile
Ve aşk uğruna erken bir ölüme

Geweiht sein süßes Leben
Und Angst und Schmerz nicht von sich trieb
Damit er uns nur theuer blieb.
Mit banger Sehnsucht sehn wir sie
In dunkle Nacht gehüllet
Und hier auf dieser Welt wird nie
Der heiße Durst gestillet.
Wir müssen nach der Heymath gehn
Um diese heilge Zeit zu sehn.
Was hält noch unsre Rückkehr auf –
Die Liebsten ruhn schon lange
Ihr Grab schließt unsern Lebenslauf
Nun wird uns weh und bange.
Zu suchen haben wir nichts mehr –
Das Herz ist satt, die Welt ist leer.
Unendlich und geheimnisvoll
Durchströmt uns süßer Schauer
Mir däucht aus tiefen Fernen scholl
Ein Echo unsrer Trauer
Die Lieben sehnen sich wol auch
Und sandten uns der Sehnsucht Hauch.
Hinunter zu der süßen Braut,
Zu Jesus dem Geliebten,
Getrost die Abenddämmrung graut
Den Liebenden Betrübten.
Ein Traum bricht unsre Banden los
Und senkt uns in des Vaters Schoos.

Adamıştı tatlı yaşamını.
Korkuyu ve acıyı kendinden uzaklaştırmamıştı,
Sırf bizim için değerli kalsın diye.
Korku dolu bir özlemle görmekteyiz
O zamanın karanlık geceye sarındığını,
Asla dinmeyecek yakıcı susuzluk
Böyle bir zamanda.
Yapmamız gereken, vatana gitmek
Ve kutsal zamanı öylece görebilmek.
Nedir hâlâ alıkoyan bizi dönmekten,
En sevilenler çoktan çekilmişler dinlenmeye.
Mezarları yaşamlarımızı engellemekte,
Şimdi içimizi korku ve acı doldurmakta.
Kalmadı artık arayabileceğimiz bir şey –
Yürek doymuş – ve boşalmış dünya.
Sonsuz ve gizemli akışla
Kaplamakta tatlı bir ürperti her yanımızı –
Bana öyle geliyor ki, derinlerden dalgalanmakta
Hüznümüzün bir yankısı.
Sevenler de özlem çekmekte herhalde
Ve bize özlemin soluğunu göndermekte.
O halde inelim aşağıya, tatlı nişanlıya,
Ve sevilen Hazreti İsa'ya –
Teselli bulun, akşamın ufku
Sevenlere ve kederlilere açılmakta.
Bir düş çözmekte bağlarımızı
Ve bizi babamızın kucağına bırakmakta.

Novalis (1772-1801):
Yirmi dokuz yıllık kısacık yaşantısına karşın, yazdıklarıyla Romantizm akımını ateşleyen en önemli öncülerdendi. Endüstrileşmenin insanlık üzerinde ağır etkilerinin görüldüğü bir çağda, âşık olduğu (ve nişanlandığı) Sophie von Kühn'ün ölümünün ardından yazdığı Geceye Övgüler *(1800), dünya edebiyatında toplumsal ve bireysel acıların keskin bir duyarlıkla dile getirilişinin en çarpıcı örneklerindendir.*
Elinizdeki kitapsa, altı bölümlük bu önemli yapıtı Almanca aslıyla ve iki versiyonuyla sunarken, çevirmeni Ahmet Cemal'in, yazar, yapıt ve akımı anlamamızı kolaylaştıran derinlikli önsözüyle açılıyor.

Ahmet Cemal (1942), Türkçe'nin en usta Almanca çevirmenlerinden. Kafka'dan Canetti'ye, Musil'den Bachmann'a, Goethe'den Rilke ve Zweig'a pek çok önemli yazarı dilimize kazandırdı. Kendi yazdıkları arasındaysa, birer roman, öykü ve şiir kitabının yanısıra, denemeleri onu aşkın yapıtla başı çekiyor.

ISBN 975-458-691-8
9 789754 586916

KDV dahil fiyatı
6 YTL

KİTAP
T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SKB 652392 UMB